

SVERIGES STÖRSTA TIDNING OM DROGER OCH NYKTERHET • EN TIDNING FRÅN IOGT-NTO / NR 5 • 2012 / PRIS 40 KR

accent

SVERIGE-
RESAN:
VI BESÖKER
KATRINE-
HOLM!

HJÄLP FÖR UTSATTA

Så kan ni bli familjehem

SOCIALA FÖRETAG

En rörelse för framtiden?

NYKTER SOMMAR!

Månadens medlem heter Lars Wannberg

Kommer Accent för sällan?

Lugn, vi publicerar nyheter på
webben varje dag.

www.accentmagasin.se

14

Familjehem. Barn som far illa hemma behöver ibland en ny hemmiljö under en tid, men bristen på familjehem är stor. Accent har besökt familjen Cimmerbeck.

20

Intervjun. Camilla Kuylensstierna var framgångsrik i sitt jobb, få anade att hon samtidigt hade alkoholproblem. "I Sverige blir man stigmatiserad om man har haft alkoholproblem", säger hon. Det vill hon ändra på med sin nya bok.

24

Framtidens rörelse? Sociala företag är hett inom IOGT-NTO. Accent har besökt Stickans fixartjänst och pratat med forskaren som menar att det här är en organisationsform som håller på att ta över efter folkrörelserna.

30

Cannabis. Hasch och marijuana har ökat kraftigt bland unga i Sverige de senaste åren – särskilt i storstäderna. Nu tar Stockholm, Göteborg och Malmö krafttag.

34

Lyckad helg. Vid sidan av kongresserna har Socialt forum i Arboga utvecklats till IOGT-NTO:s största arrangemang. Vad hände och vilka var där? Accent berättar.

Föryngring i IOGT-NTO-ledningen | 6

Landets distriktsordföranden blir allt yngre. Efter årets årsmöten kan ett generationsskifte noteras – tre av de nya ordförandena är födda på 1980-talet.

Var femte tycker krogknark är problem | 7

Enligt en ny undersökning från Krogar mot knark har 13 procent av svenskarna sett knark i krigmiljö. 22 procent upplever det som ett problem.

Barn drabbas av vuxnas drickande | 10

I en studie från Australien rapporterar var femte förälder att deras barn tagit skada av någon vuxens drickande. Verbal misshandel är det vanligaste.

Alkoholpolitiken under attack | 4

LEDARE Timbro menar i en ny rapport att "frihet ger hälsa" och ifrågasätter om den restriktiva alkoholpolitiken gör någon skillnad. Raskt bortser man från den samlade internationella alkoholforskningen.

En flirt med Strindberg | 46

FÖRBUNDSORDFÖRANDEN "Strindbergs syn på välgörenhet är klockren. Det hänger ihop med godtycklighet och att man betraktar människor som passiva offer." skriver Anna Carlstedt.

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 44

+ Korsord | 50

OMSLAGSBILD
Moa Karlberg

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Alkoholpolitiken ifrågasatt

Timbro till attack

I en rapport utgiven av den liberala tankesmedjan Timbro påpekar Mattias Svensson att alkoholskadorna inte ökat i den omfattning de borde ha gjort efter EU-inträdet och den påföljande uppluckringen av den svenska alkoholpolitiken.

Trots obegränsad gränshandel, lägre alkoholskatter och lördagsöppet på systemet har svensken inte supit ihjäl sig heter det. Slutsatsen blir att "frihet är bra för hälsan" och att man nu borde ifrågasätta också de delar av den restriktiva alkoholpolitiken som är kvar. Systembolaget till exempel.

Mattias Svensson har rätt på två punkter: Forskarna (och nykterhetsrörelsen) trodde att skador skulle öka mer än de gjort. Han har också rätt i att svenskarna under den här perioden verkar ha ändrat dryckesmönster i en positiv riktning – spriten har till stora delar bytts mot vin och öl.

Det Svensson inte talar så högt om är att andra skador ökar, alkoholrelaterade leverskador till exempel. Han talar inte heller om det massiva forskningsstöd som finns internationellt för en restriktiv alkoholpolitik. När världens främsta alkoholforskare för några år sedan gick igenom all tillgänglig forskning från de senaste 15 åren kom man fram till att det var – just det – höga priser, begränsad tillgänglighet och monopol eller licensierade butiker som bäst förebygger alkoholskador i ett samhälle.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Eliminera inte NTO!

■ Att det 42 år efter sammanslagningen fortfarande finns de som vill eliminera NTO. För varje gång som någon yttrar sig och utelämnar halva namnet sker en negativ handling. NTO är så djupt rotat hos mig att jag utan tvekan skulle lämna rörelsen om F. Eriksson (se insändare i nummer 4/12) skulle få gehör för sin härresande tanke.

Undertecknad blev NTO-medlem 1937 och är i år berättigad till 75-årsdiplom. Vid årsmötet 2012 påbörjades mitt 45:e år som ordförande.

Instämmer dock med F. Eriksson om att Accent är en mycket bra tidning. Grattis.

TAGE LUNDIN, IGGESUND

Rättelse

■ Vi kallade Lars-Erik Åhlén – årets Västerbottning 2009 – för Ådén i förra numret. Vi böjer huvudet i skam och ber Larsa om ursäkt.

REDAKTIONEN

Toppen!

■ Jag måste säga att senaste numret av Accent verkligen är toppen!

LINDA PÅ ACCENTS FACEBOOKSIDA
([FACEBOOK.COM/ACCENTMAGASIN](https://www.facebook.com/accentsmagasin))

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 25 maj
Nästa nummer kommer: 24 augusti

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 54, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Sven Rosell, Adam Haglund, Marc Femenia, Anders Perstrand **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se

Webbplats www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01

Annonsbokning Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby.

Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som gratis taltidning. **TS-kontrollerad upplaga 2011** 30 000 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

VÄRVARÅRET 2012!

SOMMARTURNÉ

JUNI-AUGUSTI!

Träffa oss i sommar!

I sommar kommer IOGT-NTO att finnas med på en rad olika arrangemang för att berätta om oss och värva medlemmar.

- **TORPKONFERENSEN UTANFÖR KUMLA** 18-24 juni
- **EXPO NORR I ÖSTERSUND** 26 juni-1 juli
- **OCKELBO MARKNAD** 29 juni-1 juli
- **LAPPISVECKAN I LYCKSELE** 1-8 juli
- **GULLBRANNAFESTIVALEN UTANFÖR HALMSTAD** 5-8 juli
- **ÅSELE MARKNAD** 13-16 juli
- **STORSJÖYRAN I ÖSTERSUND** 25-29 juli
- **LULEÅKALASET** 2-4 augusti
- **KULTURKALASET I GÖTEBORG** 14-19 augusti
- **AUGUSTIFESTIVALEN I NORRKÖPING** 15-18 augusti
- **MALMÖFESTIVALEN** 17-24 augusti

Kom gärna och hälsa på oss om du är i närheten eller hör av dig innan om du vill hjälpa till att värva en eller flera dagar som passar dig. Kontakta Robert Lindh, robert.lindh@iogt.se!

iogt.se

Finska studenter trötta på drickandet

ALKOHOL I en färsk undersökning på 3 000 förstaårsstudenter som organisationen Nyyti gjort anser hela 72 procent att det dricks mycket eller väldigt mycket inom studentlivet. I samma undersökning uppger hela 39 procent, att de tycker att det dricks för mycket vid olika studentevenemang. Inte mindre än hälften av de finländska studenterna vill

att det ska anordnas fler alkoholfria studentevenemang.

**SÖREN
VIKTORSSON,
HELSINGFORS**

FOTO: SYSTEMBOLAGET

IOGT-NTO miss-tror självreglering av reklam

ALKOHOL IOGT-NTO reagerar på regeringens beslut att tillsätta en utredning om marknadsföring av alkohol via digitala medier.

En särskild utredare ska kartlägga marknadsföring av alkohol och tobak på nätet och i tv-kanaler, samt hur tillsynen ska kunna förbättras av reklam och av ålderskontroll vid näthandel.

I utredningsdi-
rektiven
läggs alltför

stort fokus på att branschen bör ta fram egna riktlinjer, anser IOGT-NTO.

– Det yttersta ansvaret för tillsynen måste ligga hos myndigheterna, säger Anna Carlstedt, ordförande i IOGT-NTO.

DRUGNEWS/SL

FOTO: ISTOCK

Stockholmsdistriktets ordförande Oskar Jalkevik, 27, hör till de nya unga som klivit in på ordförandeposterna.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Generationsskifte i distrikten

Under vårens distriktsårsmöten valdes inte mindre än sju nya distrikts-ordförande. Tre av dem är födda på 1980-talet.

IRÖRELSE -Sju nya ordförande är ovanligt många. Och förra året var det också flera som byttes ut, varav några var unga. Vi står helt klart inför ett generationsskifte, säger IOGT-NTO:s generalsekreterare Peter Moilanen.

Han understryker dock att ålder i sig inte är ett problem, men nu speglar åldersspridningen bättre hela rörelsen – som ju på sikt måste föryngras.

– Det här slår ju lite håll på myten att alla inom IOGT-NTO är äldre. Bredden är viktig och så är det roligt med lite nytt blod, säger han och berättar att alla nya DO:ar under hösten kommer att erbjudas utbildning.

Jon-Erik Flodin, 28 år, är en av de yngsta som valdes till distrikts-ordförande i år. Hans distrikt heter Gävleborg.

– Jag blev tillfrågad, men tve-

kade lite, jag tyckte det kändes för stort för mig. Jag valde ändå att tacka ja, eftersom jag ser det som en utmaning. Jag har många bra idéer. Bland annat vill jag försöka förmå UNF:arna att gå över till IOGT-NTO. Det gäller att få dem att förstå att IOGT-NTO kan vara lika kul som UNF, säger han.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Var femte tycker att knark är ett problem på krogen

KROGAR MOT KNARK Tretton procent av svenskarna har observerat narkotika i krogmiljö. Ännu fler, 22 procent, tycker att narkotika är ett problem på krogen.

Det är organisationen Krogar mot knark som låtit Novus Opinion genomföra en enkätundersökning bland 1 000 slumpvis utvalda svenskar. Syftet har varit att ge en fingervisning om förekomsten av narkotika i krogmiljö.

Undersökningen visar stora regionala skillnader. Narkotika observeras oftast i storstäderna.

En av krögarna som gått med i nätverket Krogar mot knark är Sara Shalabi som äger krogen Undici på Stureplan i Stockholm.

– Jag har gått två vidareutbildningar i hur man kan se tecken på hur folk betar sig och ser ut när de säljer droger. De springer ut och in på krogen, och säger "Jag ska bara ut på hörnet". Det får man

inte göra här, säger hon till Ekot på Sveriges Radio.

Den grupp som oftast kommer i kontakt med narkotika är studenter. I den gruppen uppgår 19 procent att de observerat narkotika i krogmiljö. Studenter är också minst bekymrade över förekomsten av narkotika. Över hälften, 54 procent anser narkotikabruket vara oproblematiskt.

Det finns också en tydlig könsskillnad. Bland män anser 42 procent att narkotika i krogmiljö är mer eller mindre oproblematiskt.

Motsvarande siffra bland kvinnor är 33 procent.

Nästan alla, 91 procent av kvinnorna och 84 procent av männen, är dock överens om att krogarnas arbete mot narkotika är viktigt.

EVA EKEROTH

Göteborg: Kompromissförslag vann efter taktikröstning

ÖPPETTIDER Som Accent tidigare har berättat så har det varit många turer kring hur länge krogarna i Göteborg ska få hålla öppet. Nu är dock beslutet slutgiltigt: Det blir treöppet på fredagar och femöppet på lördagar. Allt enligt Socialdemokraternas kompromissförslag.

Tidigare rapporterade flera medier (inklusive Accent) att kompromissförslaget troligen skulle falla då Vänsterpartiet planerade att lägga ner sina röster i fullmäktige. Därmed skulle förslaget inte samla majoritet och oppositionens linje om fortsatt femöppet skulle vinna.

Genom att få igenom en taktisk propositionsordning lyckades

Nu ska Göteborgskrogarna stänga tidigare – men bara på fredagar.

dock Socialdemokraterna till slut. Man röstade taktiskt på Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag om att stänga tre alla nätter i den näst sista omröstningen – vilket gjorde att förslaget om att fort-

sätta ha femöppet försvann. I sista omgången röstade S på sitt eget kompromissförslag som då vann, trots att bara 25 av fullmäktiges 81 ledamöter ställde sig bakom detta.

PIERRE ANDERSSON

Finkrog tipsar om druvjuice

ALKOHOLFRITT Restaurangen Mat & Destillat i Lund föreslår druvjuice från österrikiska Schiefer istället för alkoholfritt vin.

– Det är varken någon läsk eller något försök till vin, utan en juice med en mogen, vuxen smak, säger Fredrik Lundegård en av restaurangens två krögare till Sydsvenskan.

EVA EKEROTH

Flest rattfulla nattetid

RATTFYLLER Andelen dödsolyckor med alkoholpåverkad förare är lika stor i staden som på landet. Risken är större på natten än på dagen. Nattetid är det de unga som står för olyckorna och på dagen de medelålders.

Det är resultat som framkommit i en ny studie från Vägtransportinstitutet, VTI.

På landsbygden är andelen alkoholrelaterade dödsolyckor som störst på tvåfilsvägar utan mittdelare. De vägar som har en hastighetsgräns mellan 60 och 70 km/tim är mest drabbade, mer än både de med 80 – 100 km/tim och de med 30 – 50 km/tim.

Av studien framgår att 52 procent av de alkoholrelaterade dödsolyckorna sker nattetid. Då är 53 procent av olycksförarna under 25 år jämfört med 14 procent på förmiddagen och 10 procent på eftermiddagen. På dagtid var 35 – 64 år den största gruppen.

EVA EKEROTH

FOTO: EVA EKEROTH

29%

...av gymnasiepojkarna tycker att cannabis ska legliseras.

FOTO: EVA EKERÖTH

Tiger

HALLÅ DÄR!

Heratorpets UB Tiger

...bara Tiger till vardags, som fått MHFs utmärkelse årets Trafikhjälte. Priset fick han för att ha sparat upp en rattfyllerist som smitit från en olycka.

Hur känns det att få utmärkelsen?

– Det är jättekul att mitt arbete uppmärksammas, och framför allt att jag fick så många röster. Överlägset flest, har jag hört.

Blev du förvånad när du fick veta att du vunnit?

– Ja, verkligen. För mig var det bara en vanlig dag på jobbet. Vad jobbar du med?

– Jag är patrullhund vid Örebropolis. Där arbetar jag tillsammans med min husse Ulf Backman.

Vad är roligast i ditt arbete?

– Sök. Det är livet!

Vad tycker du om all publik som kommit för att se dig få medalj?

– De verkar rätt lugna så det är okey. Jag brukar jobba vid fotbollsderbyn och liknande tillställningar. Då är det oftast stökigare.

Vad ska du göra med priset?

– Diplomet, som Michaela de la Cour formgivit, kommer att få en hedersplats i polishuset. De 10 000 kronorna kommer att gå till hundgruppen vid Örebropolis. Medaljen har jag om halsen.

Kritiken mot Nya Nyhyttan dras tillbaka

I RÖRELSE IOGT-NTOs behandlingshem Nya Nyhyttan utanför Örebro har rättat till de brister Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen anmärkte på förra året. Därför lägger nu Socialstyrelsen ner ärendet.

Tidigt i våras kritiserades IOGT-NTOs behandlingshem Nya Nyhyttan av Socialstyrelsen. Bland annat menade man att personalen inte har rätt kompetens för de behandlingsmetoder som används. Vidare ansåg man att behandlingshemmet har ett bristfälligt kvalitetsystem för patientsäkerhet, att det inte finns kompetensutvecklingsplaner för vårdpersonalen, att journalföringen inte sköts rättssäkert och att dokumentationen förvaras i ett olåst träskåp där obehöriga vistas. Kritiken var så pass allvarlig att kommunen tills vidare valde att inte placera några nya klienter på Nya Nyhyttan.

Nya Nyhyttan togs över av IOGT-NTO 2010.

FOTO: PER HOLM

– När den förra föreståndaren började i oktober förra året visste vi att det fanns en rad punkter att förbättra. Detta skulle föreståndaren ta tag i, men det gjorde hon inte. I stället slutade hon i mars och anmälde oss till Socialstyrelsen, sa Per Holm, ordförande i Nya

Nyhyttans styrelse, då.

Men nu avslutar Socialstyrelsen alltså ärendet. I beslutet skriver man att åtgärder har vidtagits kring de punkter man haft anmärkningar på och att verksamheten nu fungerar väl.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Tog in 2 376 liter öl – friades

ALKOHOL Tullen i Helsingborg tyckte att en 23-årig man bunkrat upp väl mycket alkohol i bilen. Där hittades 340 flak starköl, 158 liter alkoläsk, 12 liter vin och 15 liter sprit. Ändå kom Helsingborgs tingsrätt fram till att det inte kunde uteslutas att de 2 561 literarna var avsedda för egen konsumtion.

Tullen i Helsingborg ansåg att den 23-åriga mannen som i oktober förra året lastat skåpbilen med 2 376 liter starköl plus närmare 200 liter andra alkoholdrycker haft avsikten att smuggla in dryckerna för försäljning. Varorna beslagtogs och han

För eget bruk?

FOTO: LARS EPSTEIN

alkoholen kunde varit avsedd för personligt bruk som mannen påstod. Han sköter visserligen ett eget företag och har körkort, men hans alkoholkonsumtion är hög.

Mannen friades från misstanken om smuggling och fick tillbaka alkoholen.

– Varje fall är unikt. Merparten av fallen håller i domstol, men vissa håller inte, kommenterar Teresa Brinck.

I ett fall som detta kan ärendet drivas vidare som ett skatteärende i stället. Den som fört in dryckerna kan alltså bli tvungen att betala skatt för dem.

SVEN ROSELL

FOTO: ISTOCK

Många piller blir det.

Nytt knark upptäcks i EU varje vecka

NARKOTIKA Under 2011 upptäcktes 49 nya psychoaktiva substanser. Det motsvarar nästan en i veckan. Dessutom har antalet internethandlare som säljer lagliga droger mer än fördubblats på ett år. Det framgår av en rapport från EMCDDA och Europol.

Rapporten presenterar resultat från det tidiga varningssystem som EU har inrättat för informa-

tionsutbyte, riskbedömning och kontroll av nya droger. Det är det största antalet som hittills upptäckts under ett år, åtta fler än 2010 och betydligt fler än 2009 då 24 nya droger upptäcktes.

Två grupper dominerar listan över nya droger, syntetisk cannabis (23 preparat) och syntetiskt katinon (8 preparat). Samtliga nya droger var syntetiska.

I rapporten redovisas också EMCDDAs kartläggning av den legala drogmarknaden. Från januari 2011 till januari 2012 hade antalet internethandlare som erbjöd åtminstone en psychoaktiv drog ökat från 314 till 690.

EVA EKEROTH

Fotnot: Katinon är en av de aktiva substanserna i kat. Effekt och skador är snarligt amfetamin.

BILDEN

FOTO: EVA EKEROTH

Kongliga Teknologkören sjunger för dem som blåser grönt i nykterhetskontroll på Trafiknykterhetens dag. MHF, som stod för arrangemanget, ville sätta fokus på den stora majoriteten bilförare som kör nyktra.

Miljonlotteriet ökar stort på nätet

MILJONLOTTERIET Under första kvartalet 2012 omsatte IOGT-NTO:s Miljonlotteriet 152 miljoner kronor, en ökning med tre procent jämfört med samma period förra året. Mest ökade lotterierna via nätet.

Omsättningen på det traditionella prenumerationslotteriet var 143 miljoner kronor – vilket motsvarar en ökning med en procent. Under samma period omsatte lotterier via internet, främst bingospel och skraplotter, nio miljoner kronor. Här var dock ökningen hela 43 procent jämfört med förra året.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: TOBIAS BERVING

Unga langar till unga

ALKOHOL Det vanligaste sättet för en 15-17-åring att få tag i alkohol är via kompisar. Det framgår av en telefonundersökning som försäkringsbolaget If har låtit Novua/PFM Resaerch göra till 1002 ungdomar. Undersökningen gjordes inför Valborg. Av dem som planerade att dricka räknade 36 procent med att äldre vänner skulle köpa ut alkoholen, 16 procent att de skulle bli bjudna av kompisar och sex procent att deras äldre syskon kommer att köpa ut.

Nästan var femte, 19 procent, planerar att handla av utomstående langare.

Trots omfattande kampanjer är det fortfarande fyra procent av föräldrarna som köper ut åt sina barn.

EVA EKEROTH

KOMMENTAREN

Vårt behov av bekräftelse

Ta det här med tomater. För tio år sedan var det inte nyttigt, näringsvärdet gick att jämföra med ett glas vatten. Nu har det blivit nyttigt. Det har visst med den röda färgen att göra. Och det känns definitivt bättre att äta dem nu.

Godis, kaffe, te, nikotin och alkohol

stoppar vi friskt i oss trots att vi vet att det inte är så bra. Desto lyckligare blir vi om någon forskningsrapport visar att det inte är så farligt eller, ännu hellre, nyttigt. Kvalitén på forskningen, eller att de positiva effekterna endast gäller en viss grupp under särskilda omständigheter, bryr vi oss inte om. Huvudsaken är att vi får bekräftelse på att vi gör rätt.

Nu har tanke-smedjan Timbro givit ut en rapport som visar att uppluckringen av alkoholpolitiken inte fått så negativa konsekvenser som befarat. Timbros slutsats är att vi bör fortsätta liberaliseringen.

Eftersom Timbros uppdrag är att utveckla idéer och bilda opinion för

marknadsekonomi och fri företagsamhet tycker de sig ha fått bekräftelse för att det ska gälla även alkohol.

Riktigt så enkelt är det inte. Att skadorna inte utvecklas som befarat beror antagligen på att konsumtionen inte gjort det heller. Alkohol är ett gift och fler än någonsin dör av alkoholrelaterade lever-sjukdomar. Dessutom är det beroendeframkallande.

Fri konkurrens är oftast bra för konsumenten, men alkohol är ingen vanlig handelsvara. Vi har inget att vinna på att dricka mer. Det omak det innebär att betala lite mer, inte kunna handla var och när som helst, är ett lågt pris för att färre ska drabbas av alkoholens baksida.

EVA EKEROTH

Tjugotvå procent av föräldrarna säger att deras barn påverkats av vuxnas drickande.

FOTO: MIKAEL ANDERSSON

Barn drabbas av vuxnas drickande

Var femte tillfrågad australiensare rapporterar att deras barn någon gång under det senaste året drabbats av andras drickande. Tre procent rapporterar att barnen tagit allvarlig skada.

BARN Det visar en ny undersökning som publicerats i senaste numret av Addiction Journal.

Totalt intervjuades 1 142 vuxna vårdnadshavare. De tillfrågades om barnen någon gång påverkats negativt; blivit lämnade utan tillsyn eller i en risksituation, om de blivit verbalt eller fysiskt misshandlade på grund av andras drickande.

Tjugotvå procent rapporterade att barnen påverkats av andras drickande under det senaste året. Tre procent rapporterade att skadan varit allvarlig. Verbal misshandel var det vanligaste barnen råkade ut för. Det hade drabbat nio procent av barnen. Studiens resultat tyder på att barn som lever med vårdnadshavare som dricker varje vecka löper större risk att drabbas än de vars vårdnadshavare inte

dricker. Barn som lever med en förälder verkar också vara mer utsatta.

Professor Anne-Marie Laslett, huvudförfattare till studien som hon gjort tillsammans med Jason Ferris, Paul Dietze och Robin Room, säger till den australiensiska webbtidningen Maribyrnong weekly att det är vanligt att barn utsätts för berusade föräldrar eller andra vuxna i sociala situationer. Hon säger också att unga föräldrar med små barn tenderar att dricka store mängder och oftare tillsammans med barnen än de som blir föräldrar senare i livet.

– Vi fokuserar gärna på barn som lever med föräldrar som missbrukar och stigmatiserar dem. Om vi tittar mer på våra egna liv kanske vi upptäcker att våra egna dryckesvanor inte nödvändigtvis är hälsosamma för barnen vi har omkring oss. Jag tycker att vi måste forska mer på hur barn påverkas av vuxnas drickande även på lång sikt. Kanske det kan påverka lagstiftningen eftersom det finns starka bevis för att höjda priser minskar mängden vi dricker, säger hon.

EVA EKEROTH

Råd på akuten lönar sig

ALKOHOL Personer som hamnar på akuten med alkoholrelaterade skador är mottagliga för råd om sitt drickande. Det visar en ny amerikansk studie.

I studien, som publicerats i the Annals of Emergency Medicine, fick 600 akutpatienter som identifierades som risk- eller missbrukare, ett sju minuter långt samtal med sjukvårdspersonal. Under samtalet beskrevs hur patientens skador hade samband med alkoholkonsumtion. Patienten fick diskutera vad som hindrade honom eller henne att minska sin konsumtion och sedan sätta upp mål för en minskning.

Vid en uppföljning tolv månader efteråt hade patienterna minskat såväl mängden de drack, som antalet tillfällen de berusat sig, liksom antalet tillfällen de kört bil efter att ha druckit.

– Under helgerna kan det hända att samtliga i väntrummet

FOTO: ISTOCK

Akutpatienter är mottagliga för snack om alkohol.

har alkohol- eller narkotikarelaterade skador, och ändå pratar vi inte om det, säger Gail D'Onofrio, artikelns huvudförfattare och

ansvarig för akutmedicin vid Yale School of Medicine. Vårt mål är att ändra på det.

EVA EKEROTH

Nu blir NSF en del av nya Scouterna

I RÖRELSE NSF ska bli en del av de nya Scouterna, det beslutade man på ett extra förbundsövertillsynsmöte i helgen. Beslutet är ett led i den största omorganiseringen av svensk scoutrörelse i modern tid.

På ett stundtals kaotiskt möte där ordningsfrågorna ofta var fler

än debattinläggen, diskuterades frågan om NSF:s eventuella samarbetsavtal med den nya organisationen Scouterna.

Bakgrunden är att övriga scoutrörelsen i Sverige beslutat sig för att samlas under en och samma organisation – som i framtiden

bara ska heta Scouterna. De enskilda scoutförbunden finns kvar, men samverkar mycket tätt med Scouterna via samarbetsavtal. I avtalet säkerställs också att NSF kan fortsätta att ha kvar sin särart och även i framtiden vara en del av IOGT-NTO-rörelsen.

Rätten att bedriva scoutverksamhet i Sverige kan enligt scoutrörelsens internationella regler bara tillfalla en organisation. Om NSF skulle ställa sig utanför ett samarbete skulle man också förlora rätten att kalla sig scout.

Mötet beslutade efter långa diskussioner att ställa sig bakom det föreslagna avtalet med Scouterna, om än med medskick av vissa detaljer som man vill att förbundsstyrelsen tar med sig i de fortsatta förhandlingarna.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Helene Gestrin från Svenska Scoutrådet svarar på frågor.

99,7%

...av alla svenska bilister kör nyktert.

Medicin mot cannabis

DROGER Forskare vid The Scripps Research Institute har upptäckt

att läkemedlet gabapentin, som används för att behandla nervsmärtor och epilepsi, kan hjälpa den som vill sluta röka marijuana.

Om fortsatta tester ger samma resultat kan gabapentin bli det första läkemedlet mot cannabisberoende.

EVA EKEROTH

FOTO: MOSTPHOTOS

Lönsamt att satsa på unga

UNGDOMAR Ungdomarna i Söderhamn mår bäst, dricker minst och använder minst narkotika i Gävleborgs län. Det visar nya siffror från Statens folkhälsoinstitut. En stor satsning kallad Ungdomslyftet kan vara förklaringen.

Jennie Palmberg, folkhälsostrateg i Söderhamn, säger till Sveriges Radio P4 att det var stora problem för några år sedan.

– Barn och ungdomar mår dåligt. Därför satsade politiker på 25 miljoner kronor under 3 år på barn och unga, säger hon.

Ungdomslyftet består bland annat av ungdomsinflytande och utveckling av allaktivitetshuset Verkstäderna.

EVA EKEROTH

Är du lönsam
lille vän?

FOTO: ISTOCK

Politiker utbildas i folkhälsa

FOLKHÄLSA Svensk förening för folkhälsa har, med stöd av bland andra IOGT-NTO och NBV, givit ut ett nytt material som är tänkt att användas i utbildning av politiker. Författare till materialet är Jan Linde, ledamot i IOGT-NTOs förbundsstyrelse och själv politiker.

Har politiker det intresse som krävs för att gå en utbildning eller

läsa boken?
– Politiker är väldigt intresserade av folkhälsofrågor. Minst hälften av landets kommuner har genomfört en utbildning. Dessutom har vi varit i några

Jan Linde

landsting där flera kommuner var representerade vid utbildningen.

Vad menar du med att folkhälsa är politik?

– Folkhälsofrågor griper in i alla politikområden och i alla politiska beslut.

Inser politikerna att de kan påverka folkhälsan?

– Jag har aldrig mött en politiker som inte förstär sambandet mellan till exempel antal serveringstillstånd, alkoholkonsumtion och hälsa. Men ofta känner de sig överkörda när deras beslut att neka tillstånd överklagas.

Materialet producerades första gången 2006, men är uppdaterat och utvidgat, framför allt på alkoholområdet.

EVA EKEROTH

91st

...alkoholreklamtillfällen förekom under 24 timmar i Simba och Capital Radio, två mycket populära radiokanaler.

Linda Engström.

FOTO: UNF

Få kommuner får godkänt av UNF

ALKOHOLFRI UNF har gjort en enkätundersökning bland landets 270 kommuner om deras satsningar på ungas uteliv. 139 besvarade enkäten men endast 34 procent fick godkänt.

En majoritet av kommunerna, 60 procent, tror dock själva att de har bra, eller mycket bra, uteliv för unga.

Sex kommuner har fått betyg 4 eller bättre. Bäst var Söderhamn (4,7) följt av Trollhättan (4,4), Lidköping (4,3), Luleå och Borås (4,1) samt Gävle (4,0). Strax därefter följde Ludvika, Härjedalen och Kungälv med 3,9.

Sämst resultat fick Torsås och Lilla Edet (0,9). Nästan lika dåligt var det i Hylte (1,0) samt Östhammar och Kil (1,1).

– Undersökningen visar att det finns stora skillnader mellan kommunerna. Jag är besviken över att bara en tredjedel blev godkända. Vi ställer inga orimliga krav. Alla borde ha klarat dem, säger Linda Engström, ordförande i Ungdomens

nykterhetsförbund, UNF.

De kriterier UNF har bedömt kommunerna efter är vilket inflytande unga har, tillgång, variation och marknadsföring av nyktra mötesplatser samt insatser under helger med hög alkoholkonsumtion. UNF har även vägt in hur mycket kommunen satsar på kultur- och fritidsverksamhet. Det visade sig att 47 procent har strategier och handlingsplaner för att öka ungas inflytande.

– Det var sämre än väntat. Jag tog för givet att alla hade sådana strategier, säger Linda Engström.

Betydligt fler, 70 procent, gör riktade insatser för att lyssna på ungas åsikter och har arenor där unga kan göra sin röst hörd. I 42 procent av kommunerna deltar unga i beslutsprocessen kring fritidsfrågor.

Kommunerna är bra på att anordna drogfria arrangemang för unga vid olika helger som förknippas med alkoholkonsumtion. Endast 31 procent gör dock extra tillsyn av

alkohollagen under dessa helger.

– Det känns som om kommunerna ägnar sig åt att ta hand om unga när skadan skett, genom vuxna på stan och ökade polisinsatser. Men att förhindra att unga får tag på alkohol genom att göra extra kontroller av att alkohollagen följs under riskhelger gör bara en tredjedel av kommunerna. Det förvånar mig, säger Linda Engström.

Nästan alla, 94 procent, erbjuder fritidsgårdar eller liknande, men i endast knappt hälften av kommunerna har de öppet sent på helgerna.

– De flesta har ett bra utbud för högstadiel elever. Det finns inte alls samma resurser för gymnasieelever och det är ändå då många börjar dricka, säger Linda Engström.

Hon blev mest positivt överraskad över att hela 86 procent av kommunerna blev godkända för sitt sätt att marknadsföra sina nyktra mötesplatser.

EVA EKEROTH

Varför inte ge bort en prenumeration på Accent till någon du gillar?

Tidningen kostar bara 225 kronor för tio nummer. Mejla accent@iogt.se eller ring Medlemsservice på 08-672 60 38 så hjälper vi dig.

IOGT-NTO-RÖRELSEN PRESENTERAR

NYA Pumpen

Årets mest nervkittlande frågetävling, JAAA!

15 NOVEMBER 2012
20.00–21.00

NU MED OLIKA KATEGORIER PÅ FRÅGORNA
Kunskapsfrågor, Knep & knåp och
Sinnen & uppdrag.

TRE HJÄLPMEDEL BEHÖVS
Mobiltelefon för sms, en digitalkamera för fotografering,
samt cd-spelare eller tillgång till vår hemsida.

MER INFORMATION
www.iogt.se/pumpen för anmälan **senast den 22 oktober**. Lag utanför IOGT-NTO-rörelsen betalar en deltagaravgift på 100 kr/lag, för lag knutna till IOGT-NTO-rörelsen är det gratis.

Läger- eller kursgård? Camping eller vandrarhem?

Vi har prisvärt boende i alkoholfri miljö
Besök Kristna gårdar och hotell

kgh.nu

"Det är högljutt vid matbordet, men mamma är bra på att styra upp det", säger Linnea, 16 år om mamma Jane.

FAMILJEHEM

"MAN FÅR GLÖMMA DET JOBBIGA"

Barn som växer upp i familjer med missbruk eller andra problem behöver ibland få ett annat hem under en tid. **På många ställen är bristen på familjehem stor.** Accent hälsade på hos familjen Cimmerbeck som tagit in andras barn i familjen i många år.

TEXT **SVEN ROSELL** FOTO **ADAM HAGLUND**

Det är skönt när ett nytt barn hittar sin plats och lugnar ner sig. Ibland är det jobbigt men det ger också mycket glädje att ha familjehem. Linnea Cimmerbeck vet. Hon har alltid haft konkurrens om mamma och pappa av andras barn.

– Det är roligast med de barn som ska stanna lite längre för då ser man hur de förändras, säger Linnea Cimmerbeck, 16.

Linnea och hennes två yngre systrar, Emma, 14, och Lovisa, 12, är vana vid att alltid ha andras barn omkring sig. Deras föräldrar Jane och Andreas Cimmerbeck har haft familjehem i mer än tio år. Det finns ständigt tre fosterhemsbarn förutom de tre egna döttrarna i hemmet utanför Hörby i Skåne.

– Det blir högljutt vid matbordet, men mamma är bra på att styra upp det. Nyaste barnet brukar vilja ta plats, berättar Linnea och skrattar.

Ett nytt barn vill synas och ha uppmärksamhet. Mamma och pappa, Jane och Andreas, kallar den tiden för "landningsfasen". Barnet söker sin plats bland de andra sju i familjehemmet. Den fasen brukar vara som en smekmånad, allt är bra i det nya hemmet. Nästa fas, "anknytningsfasen", är jobbigast.

– Då testar barnet oss, testar vem som bestämmer. "Jag gör som jag vill"! Då blir det mycket diskussioner, förklarar Jane

medan hon dukar fram kaffe och kakor i köket.

Ju äldre barnet är desto längre brukar anknytningsfasen vara. Den kan ta upp till

ett par månader. När barnet känner sig tryggt med människorna i den nya omgivningen blir det lugnare. Det är den tredje fasen.

"Efter hand brukar barnen komma och lyssna på oss. Då börjar det hända mirakel."

JANE CIMMERBECK

– Efter hand brukar barnen komma och lyssna på oss. Då börjar det hända mirakel, fortsätter Jane.

– Det går en tid med både bråk och kramar. Sedan kommer barnen och ber om hjälp, säger Andreas.

De tycker att det finns allt för många barn "över", barn som inte har närvarande föräldrar eller föräldrar som av olika anledningar inte klarar av att ta hand om sina barn. Det gäller både barn från Sverige och barn med annan kulturell bakgrund.

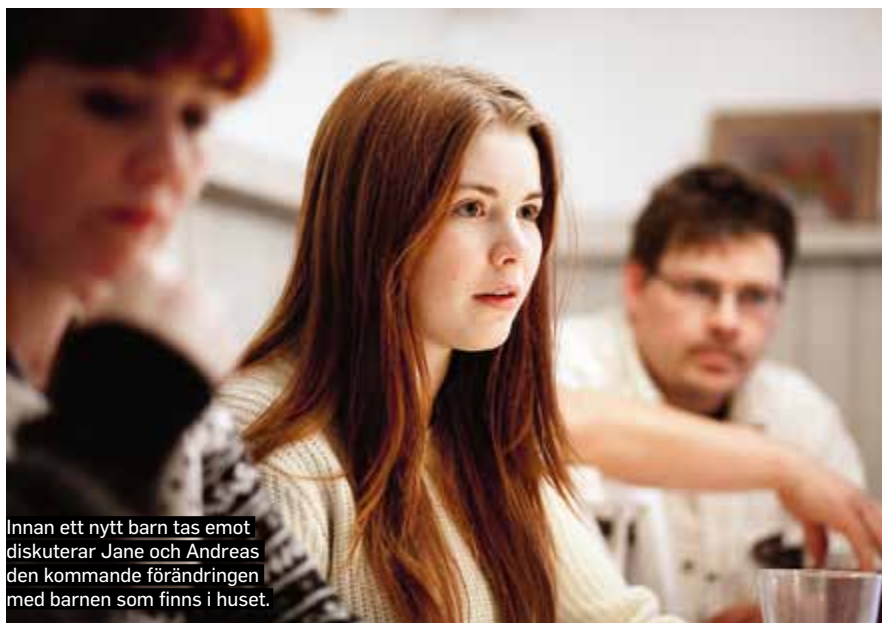
Redan som unga nyförälskade sjutton-åringar drömde hon och Andreas om ett stort hus på landet.

– Där skulle dörrarna vara öppna. Det skulle vara en plats där många skulle kunna hitta något, fortsätter Jane med ett leende.

Drömhuset hittade de någon mil utanför Hörby. Huset är påfallande långt med nio fönster längs långsidan. Boendeytan är på 600 kvadratmeter med en tillhörande tomt på 14 hektar. Huset har tio sovrum, tre vardagsrum och tre badrum. I ena änden rymmer en sommaröppen gårdsbutik med ekologiska produkter.

Trädgårdsstolar, gungor och fotbolls-mål avslöjar att det ofta är liv och rörelse på den vidsträckta tomt. På ena sidan av huset porlar vattnet i en bäck som fått påfyllning av smältvatten. Från ladugårdsbyggnaden på husets andra sida hörs kacklande höns och bråkande får.

Målet med en familjehemsplacering är att barnet ska återförenas med sina biologiska föräldrar. Samtidigt växer barn upp och är gamla nog att skaffa sig eget boende. Med tre familjehemsplacerade barn

Innan ett nytt barn tas emot diskuterar Jane och Andreas den kommande förändringen med barnen som finns i huset.

blir det därför en viss omflyttning. Någon lämnar och någon annan kommer hit.

Innan ett nytt barn tas emot vill Jane och Andreas helst diskutera den kommande förändringen med barnen som finns i huset. Det är viktigt att tänka genom vad det nya barnet kommer att

innebära för alla andra.

– Vi motiverar våra barn. Talar om vilka utmaningar det innebär och om vilket rum barnet ska bo i. Vi kanske måste skifta om rummen, säger Jane.

Till en början är hon och Andreas noga med regler och gränser. De behöver gäs

genom och upprepas. Språket ska vara vårdat, tider ska passas, läxor göras, alla ska duscha och spola på toaletten. Alla ska tala sanning och visa respekt för de andra.

Särskilt när ett nytt barn flyttat in blir det fyrkantigt. Fasta tider gäller för uppstigning, måltider och sänggående. Gymnasieungdomarna får vara uppe två timmar längre än de yngre barnen. Efter klockan 23 ska det vara tyst.

En förutsättning för att klara att ta hand om tre placerade barn är att det finns någon vuxen hemma för det mesta. Andreas arbetar 80 procent som lärare. Jane har ett politiskt uppdrag för Miljöpartiet i kommunen men är oftast hemma.

De tycker att de får mycket tillbaka för sitt slit. Ett exempel var när deras första familjehemsbarn berättade att hon skulle bosätta sig i Hörby när hon tog steget till egen bostad. På frågan varför just i Hörby svarade hon att "där bor ju ni".

Men någon dans på rosor att ta hand om andras barn är det inte alltid.

– Det svåraste är nog att räkna till, att känna att man uppnår allt man önskar, säger Andreas.

Tidigare tyckte han och Jane att det jobbigaste med familjehem var relationen med de placerade barnens biologiska föräldrar, men så är det inte längre.

– Barnen är besvikna på sina föräldrar. Vi får förklara att de älskar sina barn, men att de inte vet hur de ska göra. Man kan försöka se på den relationen med lite humor, säger Jane.

I vissa fall kan det vara bra med korta kontakter mellan de placerade barnen och

Redan som unga och nyförälskade drömde Jane och Andreas om ett stort hus på landet med öppna dörrar.

"Det svåraste är nog att räkna till, att känna att man uppnår allt man önskar."

ANDREAS CIMMERBECK

deras biologiska föräldrar. Kontakten är viktig men hur den bör se ut varierar från fall till fall, anser Jane och Andreas.

De vill ha all information om barnet innan de accepterar ett nytt barn. Varje barns bakgrund påverkar hela familjen.

– Alkohol är ingen neutral sak för de

flesta av barnen, påpekar Jane.

Nya barn brukar reagera starkt när de hör en aluminiumburk öppnas. De rycker till och får ett oroligt uttryck i ansiktet. Därför pratar hon med barnen innan familjen ska på kalas där det förekommer alkohol. Hon frågar barnen om deras kän-

Andreas

lor inför en sådan upplevelse för att de ska vara förberedda. Det kan hända att någon tar fram en gitarr och att gästerna sjunger en stund. Våldsammare än så blir det inte.

– Vi är alltid på jobb och har ett särskilt ansvar. Jag ställer höga krav oss, understryker hon.

Familjen med alla sex barn var nyligen på semesterresa i Tyskland. Gemensamma aktiviteter är viktiga så att alla barnen kommer in i gemenskapen. Ibland delar de på sig. Jane ska iväg och pilgrimsvandrade med den yngsta dottern och en

av de familjehemsplacerade flickorna. En resa till Norge är också inplanerad, då stannar Andreas hemma med den familjehemsplacerade pojken.

Emellanåt kan det vara svårt att hitta tillräckligt med tid för de egna döttrarna. Linnea kan tycka att det har blivit för lite tid med mamma. Första familjehemsbarnet var en jobbig upplevelse.

– Hon skulle alltid vara med mamma och jag blev jättearg. Jag som var van att prata mycket med mamma, säger Linnea.

Lösningen blev att Linnea fick ensamtid med mamma Jane på kvällarna. Famil-

Fakta. Så gör ni för att bli familjehem

Har ni plats för ett eller flera barn i er familj? **Behovet av familjehem är ofta större än tillgången** och här har ni chansen att göra en viktig insats.

Nästan alla kan bli familjehem, det spelar inte någon roll om du/ni bor på landet eller i lägenhet i stan eller om du är gift eller har egna barn – det viktiga är att det finns en stabil och trygg miljö och gott om tid och tålamod.

Om du är intresserad av att veta mer kan du höra av dig till kommunens socialtjänst och be att få prata med den som har hand om jour- och familjehem. Du hittar också ofta information på kommunens hemsida.

jerådslag är en annan viktig ventil. Alla måste ha en möjlighet att ta upp sådant som känns angeläget.

– Det är roligast med de som ska stanna här lite längre. Då hinner man se hur de förändras och hur de öppnar sig.

Barnen som tas emot av Cimmerbecks kommer från svåra förhållanden. De äldre barnen kan ha gått miste om mycket och behöver samla på sig trevliga upplevelser.

– Jag blir ledsen när någon säger att vi gör det här bara för pengarna, att det är ett jobb. Då gäller det att bevisa motsatsen,

att visa att man bryr sig. Man får förstå att de behöver mycket uppmärksamhet. Jag hade varit likadan, resonerar Linnea.

Det jobbiga faller i glömska när ett nytt

barn hunnit lugna ner sig och hittat sin plats i familjehemmet.

Linnea tycker att hon lärt sig massor om människor under sin uppväxt tillsam-

mans med andras barn. Hon har blivit bra på att ta barn och unga. Gratis utbildning, kallar hon det.

De vuxna i ett familjehem behöver vara hemma en hel del. Ett rejält mått av flexibilitet behövs också. Linnea målade nyligen väggarna i rummet hon just flyttat in i. När det senaste barnet anlände fick husets barn byta rum.

Vad mer behövs i ett familjehem, kan man undra.

– Lugn, tålmod och tolerans. Och man ska inte hispa upp sig för allt, svarar Linnea. ■

Det är roligast med de som ska stanna längre. Då hinner man se hur de förändras och öppnar sig.

ANDREAS CIMMERBECK

Camilla Kuylenstierna

”Folk knarkade i mitt vardagsrum”

Sommaren 2005 satte Camilla Kuylenstierna korken i flaskan för gott. Nu har hon skrivit en bok, ”AnsvarsFull”, där hon utelämnande berättar om sin mångåriga alkoholism.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **MARC FEMENIA**

– **Det känns helt fantastiskt** att få ett pris för en bok om en alki! Nu hoppas jag att uppmärksamheten ska leda till att fler vågar tala om alkoholism. Inte minst inom näringslivet och i de ”fina” salongerna är alkoholberoende tabu. Den här sjukdomen är väldigt demokratisk. Den bryr sig inte om inkomst och yrke. Men ju högre upp på samhällsstegen du kommer desto mer skamfylld blir den. Så genom att öppet berätta att jag, som har haft toppjobb och har rört mig i fina miljöer, är alkoholist, kan människor förhoppningsvis identifiera sig med mig, säger Camilla, vars efternamn skvallrar om adliga anor.

Camilla växte dock upp i en vanlig lägenhet i stockholmsförorten Nacka. Hennes pappa var chef på Atlas Copco och mamman beskriver hon som en parkbänksalkoholist – fast hemmavid. Båda föräldrarna var alkoholist, liksom hen-

nes mormor, och Camilla fick tidigt lära sig att ta hand om sig själv och samtidigt hantera föräldrarnas supande. Hon var alltid ”duktig” och sökte ständig bekräftelse. Ofta hade hon ont i magen när mamman skulle hämta henne i skolan; skulle hon vara full eller inte?

– I efterhand har jag förstått att jag var ett slags gatubarn. Jag släpptes vind för våg, samtidigt som jag, genom morfars försorg, gick i överklassiga Carlssons skola på Östermalm. Skolan blev min räddning och struktur i en kaotisk tillvaro. Jag fick aldrig märkeskläder som mina klasskompisar, men var heller inte mobbad, troligen tack vare mitt adliga efternamn och för att jag var tuff och rolig. På ett sätt var jag en av ”dem”, även om jag var annorlunda. Men jag kunde ju aldrig ta hem kompisar, jag hade en extremt hög integritet, säger Camilla och berät-

tar att hennes mamma gjorde en omvänd klassresa från Östermalm och Lidingö till trean i Nacka. Hon dog i en rökningsrelaterad brand i en sovlägenhet i Fittja när Camilla var 14 år.

– I skolan var jag fin-Camilla. Där mådde jag bra. Hemma var jag ful-Camilla, där rådde misär. Jag levde verkligen i två världar.

Det är svårt att föreställa sig nu. Camilla är fräsch som en vårdag i sitt ljusa, prydliga och väldoftande hem. Snittblommor och levande ljus skapar en rofylld och varm stämning. Kanske som en medvetet bjärt kontrast till det smutsiga och fula hon har tampats med nästan hela livet.

Under tonåren började Camilla dricka och med pappans tysta medgivande kunde hon utan problem tulla av spritförrådet hemma. Och i början tyckte hon att

"Man ska vara jäkligt medveten om vad man gör med sina barn när man dricker."

CAMILLA KUYLENSTIERNA

det var kul att vara full. Alkoholen gjorde att hon kunde släppa på kontrollen och hennes belöningsystem triggades igång. Hon kastade sig in ett hejdlöst festande. Hon var - och är fortfarande - en livshungrig person som gärna testar nya saker och går igång på spännande utmaningar. Hon såg på sig själv som en som gillar att festa och som tålde mycket alkohol. Fram till trettioårsåldern var livet en fest, kantat av drinkar, partyn, sena nätter och roliga resor. Och hon rättfärdigade sitt drickande med att alkoholen var hennes ventil. På fyllan kunde hon gråta och öppna sig. Aldrig nykter.

- När jag kom upp i 35-årsåldern började mina kompisar att skaffa barn och jag valde då att umgås med människor som ville fortsätta att festa som jag. Till sist orkade inte de heller hålla mitt tempo och jag sjönk djupare och djupare ner i missbruket. Jag blev ihop med en kille som langade knark. Då var jag så djupt nere i mitt självförakt att jag knappt brydde mig. Jag tyckte att jag var bättre än han, jag drack ju bara alkohol!

Camilla ler snett vid minnet av hur hon mitt i eländet insåg att hon hade tappat all moral. Det sjuka hade blivit normalt.

- Folk knarkade i mitt vardagsrum! Jag fattade ju att det inte var klokt.

Det tog slut med knarklangaren. Men de destruktiva relationerna fortsatte. Camilla träffade nya killar som alla var trasiga. Och hon såg det förstås som sin uppgift att göra dem till hela människor.

- De schyssta killarna äcklade mig. Jag gick igång på kaos, det var något jag kände igen. Jag blev kär i potentialen av vad

mannen skulle kunna bli när jag var klar med honom.

Värst av alla var Björn, en fullblodspsykopat som misshandlade Camilla både fysiskt och psykiskt. Camilla ser valet att bli förälskad i honom som en direkt konsekvens av att ha vuxit upp i ett alkoholisthem.

- Man ska vara jäkligt medveten om vad man gör med sina barn när man dricker. Många barn till alkoholister lyckas aldrig ha sunda relationer, för de vet inte hur en bra relation ser ut eller känns. Men smärta och misär känner de igen!

Det märks att ämnet berör och upprör. Hon lutar sig framåt i den ljusa soffan för att ge emfas åt orden. Hon ser hela sitt liv som en konsekvens av att hennes föräldrar var alkoholister. Under årens lopp var det många som såg och förstod, men knappast någon sa det till henne personligen.

- Under 90-talet var det dessutom en enormt tillåtande festkultur inom

Fakta

Namn: Camilla Kuylenstierna

Ålder: 45

Familj: sambo

Bor: lägenhet på Östermalm i Stockholm

Gör: strategisk marknadsförare, föreläsare och utbildad interventionist (Calm intervention)

Aktuell som: Årets ögonöppnare 2012 och författare till boken "AnsvarFull" (Bladh by Bladh).

näringslivet och på Swedish Match, där jag jobbade med marknadsföring under sammanlagt femton år. Vi var som en stor familj och var jättetajta, berättar Camilla, som allt oftare kom till jobbet illamående på grund av baksmälla. Men eftersom hon var ett sådant kontroll-freak lyckades hon alltid sköta sitt arbete.

- Jag nästan överpresterade för att visa att jag klarade det, att jag var bäst. Jag levde i kaos privat, men hade ordning på jobbet. Jobbet har varit min räddning, det har hållit mig från att förlora allt, säger hon sakta.

Missbruket fortsatte, men nu valde hon bort starkspriten. I stället blev folköl från närmaste snabbköp hennes bästa vän.

- Jag köpte enorma mängder ölburkar på olika lokala butiker som jag konsume-

rade under fredagen när jag kom hem från jobbet. Jag drack alltid ensam. Jag kräktes hela lördagen och på söndagen städade jag och gick och köpte banan och yoghurt, för det var det enda jag fick ner. Den här perioden var jag tunn som en sticka, eftersom jag åt så dåligt.

Den 28 augusti 2005 satte hon korken i flaskan för gott, efter att ha kommit till ett vägskäl.

– Jag blev så jäkla trött på mig själv och kände att jag gör vad som helst för att bli kvitt alkoholen.

Hon tog hjälp av tolvstegsprogrammet och gick på möten varje dag under tre månader. Hon kände stort stöd från sina chefer och något år senare erbjöds hon ett toppjobb i USA, som hon tackade ja till.

Där fortsatte hon att gå på möten och bildade sig en uppfattning om hur amerikanerna ser på och hjälper alkoholister.

– Att ta hjälp är bara av godo i USA. Där är ofta familjen och arbetskamraterna ett stort stöd. Att ha klarat att bli nykter ses som en merit. I Sverige blir man stigmatiserad om man har haft alkoholproblem och många har svårt att be om hjälp och att hjälpa. Vi tycker att någon annan får ta tag i det, vi är så vana vid att samhället ska träda in att vi missar att hjälpa vår nästa, säger Camilla, som blir beklämd över hur stor förnekelsen är - och hur rädda vi är för att stöta oss och skapa konflikter.

– Människor har i efterhand sagt till mig att jag blev otäck när jag drack. Men varför sa de inte det till mig? Många tänker att det är integritetskränkande att

säga till. Men det är ju tvärtom!

2008 erbjöds Camilla jobbet som internationell marknadschef på Swedish Match, men tjänsten utvecklades inte i den riktning som hon hoppats på.

I dag driver hon egen firma som strategisk marknadsförare, projektledare och coach. Hon är lycklig sambo med en 16 år yngre - och genomsnäll - man. Dessutom planerar hon att starta en ny verksamhet med koppling till boken.

– Jag kommer att hjälpa människor som vill hjälpa människor med alkoholproblem, till exempel närstående, chefer och kollegor. Att sätta korken i flaskan är inte svårt. Det svåra är att inte öppna den igen när känslorna kommer. Men får man bara hjälp kan livet bli fantastiskt! ■

FÖRETAG MED IDE

Sociala företag är ett begrepp som det surras om en hel del inom IOGT-NTO just nu. **Men vad är det egentligen?** Accent åkte till Jönköping för att ta reda på mer.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Socialt företagande är en växande trend inom IOGT-NTO. Enligt förespråkarna marknadsför verksamheten nykterhetsrörelsen på ett positivt sätt och bidrar dessutom till ekonomisk självförsörjning. I dag finns ett drygt tiotal sociala företag inom IOGT-NTO - och allt pekar på att de i framtiden blir ännu fler. Några blomstrar mer än andra. Som Stickans fixartjänst i Jönköping med fem anställda och fullt upp med jobb.

Det blåser snåltkallt den här vårdagen. Men det hindrar inte Stickans fixare Sofie och Gillis Christensen, Shaban Abadi, David Svensson, Lennart Ericsson och Daniel Gustavsson att med vana händer påta i rabatter och klättra på tak. De ska tillbringa delar av sin arbetsdag här på IOGT-NTO:s föreningsgård och det är en del som ska fixas. Blommor ska planteras, stenar ska läggas och taket ska försees med snörasräcke.

– Jag är väl inte så händig till min natur, men jobbet är okej. Det är omväxlande och man ställs ofta inför nya utmaningar, säger David, som har arbetstränat på Fixartjänsten sedan sex månader. Han har varit arbetslös länge, mycket på grund av psykisk ohälsa.

Han trivs med sina arbetskompisar. De har kul ihop.

Han berättar att han vanligen arbetar mellan 8 och 17 och att jobbet kan handla om allt ifrån flytthjälp, städning, måleri och hantlangning till trädgårdsskötsel.

Just trädgårdsarbete verkar stå högt på popularitetslistan. Både David och de andra bekräftar unisont att det allra roligaste är att få påta i jorden.

– Man är utomhus. Och så ser man resultat ganska snabbt, det är verkligen givande, konstaterar David och får medhåll av Sofie.

Hon har sin bakgrund inom metallindustrin, vård och restaurang och hamnade här via Arbetsförmedlingen. Har en tre månaders praktik. Förhoppningen är att få ett vanligt jobb.

– Jag trivs jättebra här, man får vara ute mycket och träffar många nya människor, säger hon och viftar till sig Lennart.

”Jag trivs jättebra här, man får vara ute mycket och träffar många nya människor.”

SOFIE

– Vi behöver mera jord här, hojtar hon och börjar placera ut blom-morna enligt ett visst mönster. Det måste bli snyggt!

Shaban ansluter sig till trädgårdsgänget. Han har tidigare jobbat inom lack- och

David Svensson och Daniel Gustavsson gillar trädgårdsarbete bäst.

Stickans Fixartjänst erbjuder kunderna allt ifrån trädgårdsskötsel till enklare byggjobb. (bilden med säckarna)

"Man får ta det lite i sin egen takt, det är skönt att slippa jobba på ackord."

SHABAN ABADI

metallindustrin, men är sedan några år arbetslös. Aldern sätter käppar i hjulen, menar han. Han är inte så attraktiv på arbetsmarknaden längre. Men han söker hela tiden jobb. Under tiden går han här.

– Man får ta det lite i sin egen takt, det är skönt att slippa jobba på ackord, säger han.

Sofie, Shaban och David är ganska representativa för de personer som är verksamma i Stickans Fixartjänst. De står utanför arbetsmarknadens av olika anledningar; långvarig arbetslöshet, fysiska eller psykiska besvär, missbruk. Eftersom många är sköra, är kraven anpassade efter individen. Fokus ligger på att stötta, hjälpa och växa under arbetets gång.

Det är också det som är själva kärnan i verksamheten; att integrera personer som står långt från arbetsmarknaden och skapa delaktighet utifrån deras egna förutsättningar. Eventuella vinster ska återinvesteras i verksamheten.

Stickans fixartjänst – vars namn härör från den tändstickstillverkning som fanns i området – växte fram under 2009.

Boris Lindkvist, personalchef och styrelseordförande på Stickan, arbetade då som handläggare på Arbetsmarknadsenheten i Vaggeryd – med bland annat just

socialt företagande. Han engagerade sig i kamratstödsverksamheten, men började fundera på att också utveckla ett socialt företag i IOGT-NTO:s regi.

Sagt och gjort. Han tog tjänstledigt från Arbetsmarknadsenheten och anställdes Daniel Gustavsson, som han lärt känna i Vaggeryd. I dag har Stickans fixartjänst – som fått ett tillväxtlån på 196 000 kronor av förbundet – fem heltidsanställda samt ytterligare sju personer som bland annat arbetsprövar, arbetstränar, har lönebidrag, OSA, FAS3 och ungdomsansättning. De kommer från olika håll; arbetsförmedlingen och socialtjänsten är några av de myndigheter som regelbundet skickar personer.

En styrelse bildades också, där de olika ägarna är representerade. Det handlar om fyra lokala IOGT-NTO föreningar, privatpersoner och företag, däribland Kontorscity där Stickans fixartjänst nu har sina lokaler.

– Det har sina fördelar, menar Boris, Kontorscity förmedlar många jobb åt oss.

Så vad handlar det om för jobb?

Trädgårdsarbeten, enklare byggjobb, mureriarbeten, snickeriarbeten, röjning, flyttar, flyttstädningar, målning. Det är egentligen bara fantasin som sätter stopp

Boris Lindkvist, personalchef och styrelseordförande, vill utveckla verksamheten ytterligare.

– och kompetensen och antalet personal också förstås.

Stickans fixartjänst utför mellan fem och femton jobb i månaden. Jobben får de genom att sätta upp lappar, annonsera på Blocket och genom djungeltrumman. Nöjda kunder rekommenderar vidare.

– De flesta är jättenöjda med vårt jobb. Vi ligger lite lägre i pris än konkurrenterna, men det är viktigt att poängtera att vi betalar marknadsmässiga löner, inte prisdumpar och att vi har alla försäkringar man ska ha. Vårt lägre pris handlar om att våra jobb ibland tar lite längre tid. Vi tar inte betalt per timme utan per utfört arbete, säger Boris och tillägger att varje jobb är unikt. Vissa kunder vill att Stickan köper allt material och utför jobbet. Andra köper materialet själva.

Det faktum att jobben ofta tar lite längre tid än normalt handlar förstås om att många som arbetar hos Stickan har en trasig bakgrund. Alla har inte lärt sig de koder som ses som självklara i samhället, utan kan bete sig udda och "fel", vilket kan sinka arbetet och skapa problem. Ett sådant problem är rökning.

– Det är inte okej att ställa sig och röka på en kunds tomt, säger Boris och berättar med ett leende om den där gången då några killar, som skulle skrapa väggar på

"De flesta är jättenöjda med vårt jobb."

BORIS LINDKVIST

Boris tre tips för socialt företagande

- Engagemang
- Knyt kontakter, bygg nätverk, jobba mot exempelvis kommunen
- Bra marknadsföring

en villa, klafsade in i köket och bad den hjälpa husägaren om fika och lagad lunch.

– Då blev jag riktigt arg och vi tog förstås in killarna för ett samtal. Det är en bedömning som är svår; vem kan vi sätta på vilket jobb? Alla klarar inte alla situationer, så är det. Man måste följa upp och kolla så att allt fungerar. Jag ställer krav på killarna och tjejerna, men kraven måste vara lagom tuffa, annars går det inte.

Boris ser positivt på trenden med socialt företagande, som tycks vara på frammarsch i hela samhället. I dag finns 268 sociala företag i Sverige som sysselsätter 9000 personer.

– Jag tror att det beror på att fler slås ut från den ordinarie arbetsmarknaden, vilket gör att arbetsgivarnas tolerans minskar för människor med bokstavsdiagnoser och andra typer av problem. Rekryteringsgrunden för sociala företag växer inom fler och fler områden, även om det ännu inte är så vanligt med ideella sociala företag.

I OGT-NTO:s verksamhetsutvecklare Kathy Gyhlesten är inne på samma spår. Men hon talar hellre om socialt företagande än om sociala företag.

– Det finns olika former, man måste inte bilda aktiebolag eller en ekonomisk förening. Man kan lika gärna ha ett distrikt eller en förening som huvudman och driva fixartjänsten som vilken verksamhet som helst. Huvudsaken är att man inte stoppar pengar i egen ficka och att man gör detta för att hjälpa utsatta människor till arbete, säger hon och understryker vikten av att hålla stenhårt på att styrningen ska finnas inom rörelsen. Hon menar att det annars finns en risk att externa aktieägare

kan kräva utdelning. Och det går stick i stäv med själva grundtanken om att all vinst återinvesteras.

Det sociala företagandet inom IOGT-NTO växer så det knakar. För 12 år sedan startade det första sociala företaget, ett stödboende i Värmlands distrikt. I dag finns ett femtontal företag registrerade, men något färre är aktiva. Det som växer snabbast är fixartjänster och trädgårdsarbete, enligt Kathy Gyhlesten, som tror att

vi om fem år har dubblat antalet sociala företag inom IOGT-NTO.

Dagen lider mot sitt slut och vi åker iväg till en annan arbetsplats, en stor villa på Jönköpings "gräddhylla", där ägaren vill ha hjälp med att anlägga en köks-trädgård på baksidan samt målning av balkongräcken. Två killar är på plats och röjer undan kvistar, grenar och sly, som de sedan transporterar bort i en van. Husägaren Yvonne är själv på plats – och hon är jättenöjd med arbetet hittills.

– Jag valde Stickans fixartjänst för att jag ville göra en insats för de här grabbarna som inte har haft det så lätt, samtidigt som jag får det som behövs gjort. Det känns bra att anlita ett socialt företag, jag tänker mycket på den aspekten. Att arbetet kanske tar lite längre tid spelar ingen roll för mig, säger hon glatt.

Boris är också glad och nöjd. Han brinner för socialt företagande och har inte ångrat en enda dag att ha sa upp sig från sitt fasta jobb. Det här ger så mycket tillbaka, tycker han. Och han tror mycket på Stickans fixartjänst.

– De här första åren har vi inte gått med vinst, men om fem år har vi en stabil ekonomi, en stabil personalstyrka om tio, femton personer, en väletablerad verksamhet, ett brett kundunderlag och är välkända på ett positivt sätt. ■

Arbetet på Stickans Fixartjänst får både människor och grödor att växa och blomma upp.

Forskaren: SOCIALA FÖRETAG ÄR FRAMTIDEN

Är de traditionella folkrörelsernas storhetstid över? Forskaren Filip Wijkström tror det – och han menar att sociala företag mycket väl kan ta över.

TEXT **PIERRE ANDERSSON**

Folkrörelserna dominerade det civila samhället under 1900-talet, men nu håller andra sätt att organisera sig på att ta över – och kanske är det de sociala företagen som kommer att driva utvecklingen framöver. Ätminstone om man ska tro Filip Wijkström, organisationsforskare på Handelshögskolan i Stockholm.

Filip Wijkström brukar beskriva en utveckling i den ideella sektorn från folkrörelser i nära samarbete med staten till en slags hybrid mellan företag och välgörenhet. En ny typ av organisationer växer fram som både leds och drivs med ett annat språk än det man är van vid i traditionella folkrörelser.

Frågan är vilka drivkrafter som ligger bakom?

– Det verkar vara två helt olika intressen som samverkar här, säger Filip Wijkström. Här finns det de som vill luckra upp välfärdsstaten och som inte gillar kollektiva lösningar. Men samtidigt finns det de som använder sociala företag för att fördjupa och vidareutveckla välfärdsstaten. Precis i tvärsnittet mellan de här motsatta intressena finns sociala företag.

Definitionen av vad som egentligen är ett socialt företag är inte kristallklar. I ena ändan finns arbetarkollektiv och kooperationer, i andra ändan mer kommersiella bolag med mjuka värden och ägare som vill göra gott.

– Man kan säga att det pågår en slags ideologisk gränsdragning just nu – vem ska få rätten att definiera vad ett socialt företag är? Blir det de som vill luckra upp välfärdsstaten eller de som vill ha den kvar? Det här är dock ingen uttalad diskussion eller debatt, åtminstone inte än.

Filip Wijkström

FOTO: JOHAN ADELGREN

Att folkrörelsernas dominans har brutits i det svenska civila samhället menar Filip Wijkström beror på två saker: Det samhällskontrakt som funnits mellan staten och folkrörelserna är brutet och samtidigt håller folkrörelserna själva på att organisera sig bort från den ursprungliga folkrörelsetanken.

– Under stora delar av 1900-talet hade folkrörelserna nästan monopol på att göra gott i samhället, så är det inte längre. Det är allt vanligare att man blir betraktad som ett särintresse snarare än det allmänintresse man sågs som tidigare.

Internt i folkrörelserna kan man också se en ökad professionalisering, användande av volontärskap och helt nya

strukturer menar Filip Wijkström.

– Det finns organisationer, hyresgästerna till exempel, som har gjort om hela förbundet till en enda juridisk person. Och flera har tagit bort mellannivåerna, det som hos er kallas distrikt. Vad händer med medlemmarnas makt då?

Kort sagt: Köper man Filip Wijkströms verklighetsbeskrivning och drar resonnementet till sin spets så verkar inte folkrörelsen vara platsen för den som vill förändra och utveckla världen.

– Jag tror inte att det är dagens folkrörelser som bygger morgondagens samhälle, men däremot tror jag att den kan bli grogrund för något nytt!

Om man backar tillbaka till 1800-talet och tiden före folkrörelserna så bestod det civila samhället främst av det som nu kallas associationer, ett slags slutna sällskap som var betydligt mer elitistiska än de folkrörelser som växte fram mot slutet av seklet. Även där fanns nykterhetsorganisationer och det är inte otänkbart att de idag så omoderna associationerna var en förutsättning för folkrörelsernas framväxt.

– På sätt och vis har ju nykterhetsrörelsen redan varit med om en sådan här resa. Ni tog med er ritualerna och medaljerna från de gamla associationerna in i folkrörelsen, vad tar ni med in i framtiden?

Flera gånger under vårt samtal påpekar Filip Wijkström att det är omöjligt att vara säker på vad som kommer att hända med folkrörelserna och med socialt företagande. Men en sak verkar han vara säker på:

– Vi lever i en brytningsperiod. Den som orkar med att vara öppen och ompröva kan mycket väl bli en språngbräda till något nytt och spännande. ■

"Jag tror inte dagens folkrörelser bygger morgondagens samhälle".

FILIP WIJKSTRÖM

Fest

FEST FÖR ALLA UNDER NYKTERHETSVECKAN

Folknykterhetens vecka firades på hundratals platser runt om i Sverige. Här är rapporter från några av dem.

FOTO: JOHNNY BOSTRÖM

Hammarö, Värmland

I **lilla Hammarö centrum** delade vi under ett par timmar ut flygblad, hade många härliga samtal och värvade medlemmar. IOGT-NTO-medlemmar, Junis-barn och andra supportrar samlades framför affären och delade ut ballonger, tablettaskar och Godtemplaredricka. Bortemot ett hundratal kontakter/samtal med människor under en begränsad tid kändes bra! På bildensyns Junisarna Sofia Ahlqvist, Linnea och Lovisa Boström tillsammans med IOGT-NTO:arna Inga-Britt Tjäder och Lilleby Boström.

JOHNNY BOSTRÖM

Karlstad, Värmland

Festen på Torget i Karlstad idag blev lyckad, vi har värvat ett tiotal medlemmar och tillsammans med Lf Ägir bjudit på kaffe/kakor/GT-dricka samt delat ut flygblad, tablettaskar och ballonger.

MONICA STÅHL

FOTO: MONICA STÅHL

FOTO: ANNA-LENA GRÖHN

Öjebyn, Norrbotten

Under veckan har drogkampen genomförts i Öjebyn, Luleå och Boden. Ronny Ansell, ordförande i IOGT-NTO Piteå, organiserade tillsammans med MHF, Länkarna och NBV så att 4800 flyers och affischer delades ut och blev uppsatta på olika ställen runt om i kommunen. Fest för alla med kvinnlig inspirationskväll anordnades av IOGT-NTO och MHF på Gotis i Öjebyn. Vi bjöd bland annat på rockabillymusik av Shirley Bee & Bitchslap, military training och scrapbooking. Ett 90-tal besökte.

ANNA-LENA GRÖHN

Hässleholm, Skåne

På grund av dåligt väder blev det att flytta arrangemanget från Hembygdsparken till IOGT-NTO Globen-lokalerna. Totalt kom ett 40-tal personer.

Vidar Aronsson, UNF, gästtalade och tog framförallt upp att alkoholnormen i samhället är stark – man ska helt enkelt dricka alkohol när man är vuxen – normen måste brytas. Det spelades folkmusik och UNF:arna bjöd upp till dans. Jessica Rembeck, värvaransvarig passade på att värva och bjuda in nya medlemmar till IOGT-NTO. Avslutningsvis bjöds alla funktionärer på väffla och kaffe i Hembygdsparken.

KRISTINA LILJESTRÖM

FOTO: KRISTINA LILJESTRÖM

FOTO: EVA EKEROTH

Skansen, Stockholm

Redan vid 11 startade kaffeserveringen i trädgården. Runt omkring bjöds på Godtemplaredricka och alla barn kunde få ansiktet målat av Junis. Den femtonåriga Michelle Danielsson underhöll med egna sånger och Stockholmsdistriktets ordförande höll tal. Historiskt intresserade kunde delta i ett ritualmöte med inval av nya medlemmar som på 1920-talet.

Ritualmötet inleddes av den tidigare kulturministern Bengt Göransson som hävdade att de öppna logelokalerna varit viktiga för demokratin. Genom att mötesdeltagarna såg fler ansikten än ryggar, när de satt längs väggarna i det öppna fyrkantiga rum som utgjorde hjärtat av ordenshusen, var alla delaktiga i mötet.

EVA EKEROTH

Sundsvall, Västernorrland

Under en intensiv vecka genomfördes 25 olika arrangemang runt om i Västernorrland. I Sundsvall dukades det upp ett festbord på Stora Torget, där det visades på det alkoholfria sortimentet, samtalades med folk. Här ser vi IOGT-NTO vice förbundsordförande Kjell-Ove Oscarsson som var på besök samt Börje Wasserman delvis skymd, Vera Bülund, Mariann Wasserman och Jan-Eric Bülund som laddar upp för fler besökare.

FOTO: DANIEL SUNDLER

Fakta. Folknykterhetens vecka

Folknykterhetens dag har firats av nykterhetsrörelsen på Kristi Himmelfärdsdagen sedan 1925 i Sverige. Sedan 2003 har Folknykterhetens dag utökats och nu pågår det aktiviteter under hela veckan varpå veckan har kommit att kallas Folknykterhetens vecka.

OLLE HÄGGSTRÖM

DROGPROBLEM PÅ TILLVÄXT

– cannabis ökar i storstäderna

Allt fler unga pojkar använder cannabis. På kort tid har polisen gjort **uppmärksammade tillslag** mot ungdomar i Stockholm och Mölbo.

TEXT EVA EKEROTH FOTO ISTOCK

Morgonen den 18 april gjorde polisen tillslag i hemmen hos tio ungdomar på Åsö grundskola i Stockholm. De togs in till förhör eftersom polisen fått kännedom om att narkotika såldes i skolan eller i närheten.

En vecka tidigare grep polisen ett tjugotal ungdomar mellan 15 och 17 år i Mölbo, utanför Södertälje. Ungdomarna misstänktes för att använda och sälja cannabis.

– Det är väl en rätt så allmän uppfattning att det är nästan farligare med alkohol eftersom man inte kan överdosera hasch, säger Ulf Jansson, som är 16 år och bor i Mölbo, till Sveriges Radio P4.

I en undersökning som Riksförbundet narkotikafritt samhälle, RNS, låtit marknadsundersökningsföretaget Norstat göra

bland 300 gymnasieelever mellan 16 och 19 år svarar 29 procent av pojkarna att cannabis bör legaliseras. Bland flickorna är det endast 7 procent som delar den åsikten.

– Även om vår undersökning är liten tror jag att den kommer ganska nära sanningen. Att var tredje pojke tycker att cannabis ska legaliseras är oroande, säger Per Johansson, generalsekreterare på RNS.

I CANs årliga drogvaneundersökningar har andelen pojkar i gymnasiet som någon gång använt narkotika ökat i de senaste mätningarna.

– Det är nog så att attityderna till cannabis har ändrats, säger Jonas Melinder, drogsamordnare på Länsstyrelsen i

Stockholms socialborgarråd, Anna König Järnmyr, barn- och äldreminister Maria Larsson och Dario Espiga, kommunalråd, Göteborg, presenterar sin gemensamma cannabisatsning.

Stockholms län. Ungdomarna värderar cannabis på ett annat sätt. Det är lättare att komma hem efter att ha rökt cannabis än efter att ha druckit alkohol som föräldrarna avslöjar direkt.

Han tror att filmer och populärkultur matar de unga med att det är ofarligt.

– Många unga kan uppfatta alkohol som mer dramatiskt, med fylla och bråk, säger han.

Monica Ahlqvist, drogsamordnare i Södermalms stadsdelsförvaltning, säger att Äsö grundskola inte skiljer sig från andra.

– Polisen skulle säkert ha fått samma resultat på vilken skola som helst. De har gjort liknande insatser på andra skolor tidigare med samma resultat, utan att det uppmärksammats i media, säger hon.

Det som oroar henne är främst att cannabis är så lättillgängligt och billigt.

– Det gör att det inte är bara de som vanligtvis brukar vara i riskzonen som testar utan även de som befinner sig i det som vi kallar svansen, säger hon.

Hon berättar att fältassistenten på

"Många unga anser att drogen är mindre farlig än alkohol."

JONAS MELINDER

Södermalm, tillsammans med polisen, har gått runt i alla klasser i Äsö grundskola och pratat med eleverna efter det som hänt.

– En viktig uppgift för dem har varit att klargöra för eleverna att det inte är normalt att röka cannabis. Majoritetsmissförstånd uppstår så lätt. Även om vi har sett en ökning under några år rör det sig ändå om ett fåtal, säger Monica Ahlqvist.

Det är i de tre storstäderna som cannabisanvändningen ökar. Därför gör Stockholm, Göteborg och Malmö nu en gemensam treårig satsning, kallad Tre-stad2, med stöd av socialdepartementet.

Fakta. Satsningen Trestad2

- Verksamhet i tre år 2012 – 2014.
- **Målgrupp är vuxna** nära ungdomar.
- Fokus på kunskap och kvalitetsutveckling för prevention, **tidiga insatser** samt vård och behandling.
- Nära samarbete med forskningen som ska borge för att endast **evidensbaserade metoder** används och att projektets delar utvärderas.
- **Folkhälsoinstitutet** genomför under perioden en kommunikationsinsats till ungdomar mellan 16 och 18, deras föräldrar och skolan.
- Inom projektets ram kommer **samverkan** att ske mellan stadsdelar, polis, myndigheter och organisationer.
- Malmö har huvudansvar för den förebyggande delen, Stockholm för tidiga insatser och Göteborg för vård- och behandlingsdelen.

– Vi ser stora behov och vi känner stor oro för vad som händer, säger barn- och äldreminister Maria Larsson. I andra länder pratar man främst om harm reduction och behandling. Vi vill ligga steget före och fokuserar därför på prevention.

Hon säger att projektets syfte är att öka kunskapsnivån och att fokus kommer att ligga på professionella, men att även de unga och deras föräldrar, som är de främsta drogforebyggarna, kommer att få del av satsningen.

Stockholms socialborgarråd Anna König Järnmyr betonar föräldrarnas roll.

– Det är viktigt att ge föräldrar kunskap, men också att stödja dem i deras roll att våga säga ifrån, säger hon.

Anders Eriksson, utvecklingsledare på Utvecklingsenheten i Stockholms stad, förklarar att innehållet i satsningen inte kommer att vara likadant i alla tre städerna.

– För att det ska fungera måste arbetsmetoderna få växa fram utifrån varje stads förutsättningar och i samråd med dem som berörs. Det går inte att komma med något uppifrånperspektiv och tala om för folk hur de ska jobba. Prevention är mobilisering, säger han.

Han betonar att det är en process att ta reda på vad både unga och professionella har för tankar och vilka behov som finns.

– Alla vill att det ska hända något snabbt, men ska man ha med sig folk måste man ta sig tid att lyssna till deras behov och låta dem vara delaktiga. Man måste vara tålmodigt otålig, säger han. ■

Totalkonsumtionsmodellen under attack

Den liberala tankesmedjan Timbro hävdar i en ny rapport att **den svenska alkoholpolitiken baseras på en bristfällig modell.** Accent undersöker.

TEXT EVA EKEROTH

En ny rapport från Timbro granskar effekterna av att alkohol blivit mer tillgängligt och att svenskarna dricker mer nu än innan vi gick med i EU. Rapportens slutsats är att våld, död och sjukdomar inte ökat som befarat.

Den svenska alkoholkonsumtionen steg från 7,7 liter 1989 till 10,5 liter 2004, det år då EU:s införselregler var införda fullt ut i Sverige. Efter 2004 har konsumtionen åter minskat till 9,2 liter 2010.

Rapportens författare Mattias Svensson refererar till en rad studier från bland annat Socialstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, CAN, regeringen och Statens folkhälsoinstitut. Siffrorna visar enligt rapporten att skadorna och våldet

inte alls ökat så mycket som de "borde" enligt forskarnas teorier.

Slutsatsen är att "frihet är bra för hälsan" och rapporten ifrågasätter det lämpliga i att basera svensk alkoholpolitik enbart på totalkonsumtionsmodellen.

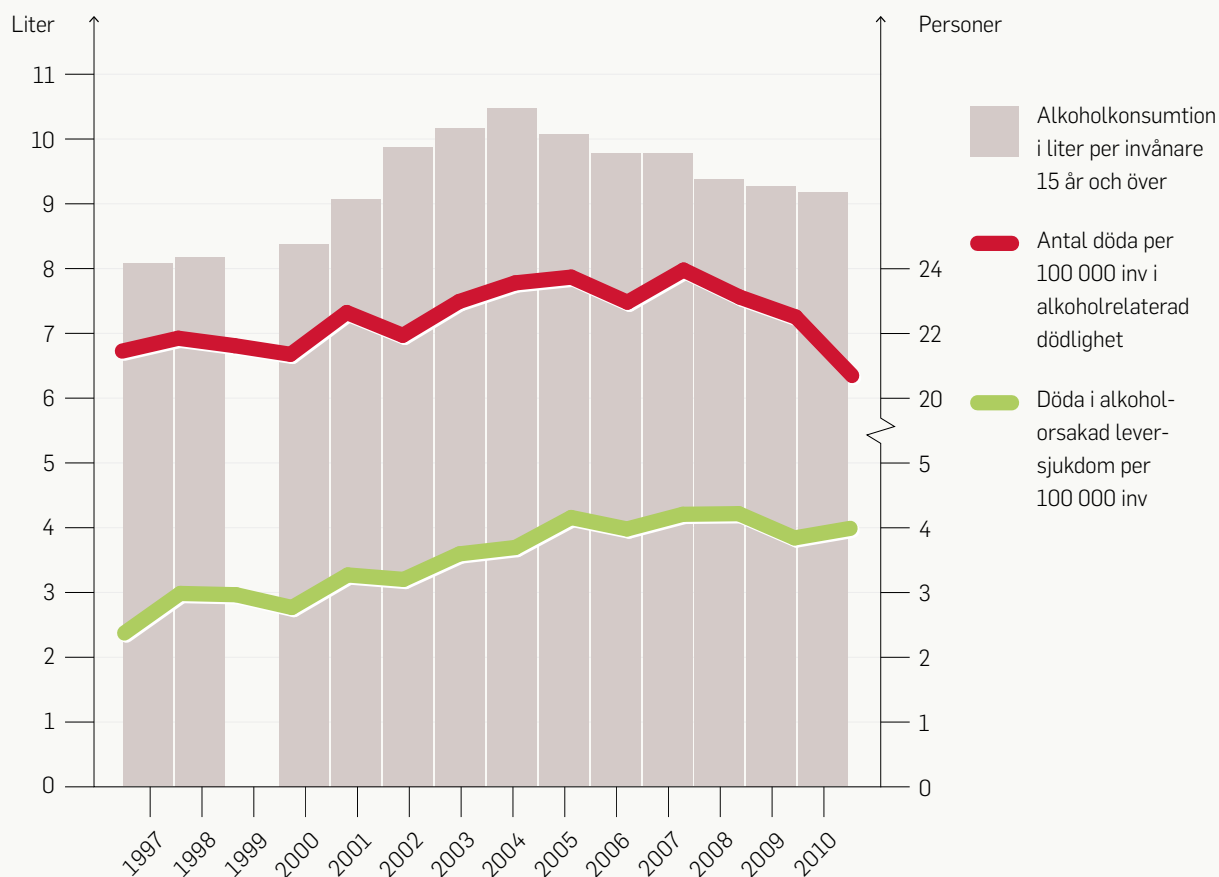
Totalkonsumtionsmodellen går ut på att ju mer alkohol som konsumeras i ett samhälle desto större blir skadorna. Internationell forskning visar att länder med en hög konsumtion har högre skadenivåer än länder med måttlig eller låg konsumtion. I enlighet med den här teorin har Sveriges alkoholpolitik under många år varit inriktad på breda åtgärder för att begränsa just den totala konsumtionen.

Frågan är dock om man kan säga att svensk alkoholpolitik enbart är baserad på totalkonsumtionsmodellen. Forskare har länge vetat om att sambanden är mer komplexa än så. Kulturella aspekter som påverkar vad man dricker, vem som dricker och på vilket sätt man dricker spelar också roll för vilka slags skador som uppstår och i vilken omfattning.

När Accent pratar med ledande alkoholforskare i Sverige håller de ändå med om att effekterna av konsumtionsökningen inte blev fullt så dramatiska som man förutspått.

– På vissa områden blev det inte så illa som vi befarat, säger Håkan Leifman, direktör för Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN. Om enbart konsumtionen ändrar sig och allt annat är detsamma så ökar skadorna, men när nya grupper och nya mönster kommer in i bilden blir den mer komplicerad, säger Håkan Leifman.

I Sverige kan vi notera att ungdomar och unga vuxna står för en stor del av

de senaste årens minskade alkoholkonsumtion, medan till exempel äldre kvinnor dricker betydligt mer än generationerna före dem. Det är mycket ovanligt att våldsbrott med dödlig utgång begås av äldre kvinnor – att det dödliga våldet skulle öka när äldre kvinnor börjar dricka mer är därför osannolikt. Däremot drabbas de av leversjukdomar och cancer, något som också bekräftas av iakttagelser från sjukvården.

– Vi ser att en helt ny grupp äldre kvinnor kommer in med levercirrhos. Det verkar som om kvinnors lever skadas mycket snabbare än mäns, säger Kerstin Käll, överläkare vid Beroendekliniken, Universitetssjukhuset i Linköping.

Håkan Leifman menar att det säkraste sambandet mellan konsumtion och ska-

dor får man om man tittar på alkoholorsakad leversjukdom. Den påverkas inte av annat än alkoholintag. Som förväntat finns här en tydlig ökning. Andelen kvinnor som dött av alkoholspecifika leverskador har ökat med 83 procent mellan 1997 och 2007. För män var ökningen samma period 65 procent.

Trots den stora ökningen av antalet personer som dör till följd av leverskador, minskar den totala dödligheten orsakad av alkohol. Alltså måste andra typer av skador minska.

– Vad det beror på vet vi inte, säger Mats Ramstedt, sektionschef på STAD, men det finns en rad tänkbara orsaker. Man kan tänka sig att konsumtionsuppgången mest skett i grupper som tidigare druckit väl-

digt lite. De löper inte mycket större risk att dö om de dricker mer. Att det främst är alkoholsvaga sorter som säljs mer på Systembolaget kan vara ett tecken på det.

Mats Ramstedt pekar på att i Finland ökade både skador och dödlighet som förväntat när konsumtionen steg.

– Möjligen kan konsumtionsmönstren spela en roll för att det blev så, säger han. I Finland dricker man fortfarande mer starksprit.

Så är det dags att skrota totalkonsumtionsmodellen?

– Nej, det är inte dags att skrota den. Alkohol är en farlig drog. Ju mindre och ju mer sällan vi dricker desto bättre är det. Man behöver inte krängla till det mer än så, säger Håkan Leifman. ■

"Ju mindre och ju mer sällan vi dricker desto bättre är det."

HÅKAN LEIFMAN

Källor: Alkoholpolitik för bättre folkhälsa. Griffith Edwards (red), 1996. Drugutvecklingen i Sverige 2011. CAN Rapport. Alcohol in Postwar Europe. Consumption, drinking patterns, consequences and policy responses in 15 European countries. Thor Norström (red).

Brännboll på fotbollsplanen engagerad nästan alla 40 barn.

Fikat vid Gula villan drar alltid mycket folk.

SOCIALT FORUM

Årets upplaga av Socialt Forum på Herrfallet utanför Arboga sista helgen i april blev en veritabel succé. **180 deltagare hade anmält sig, vilket var maxantalet för hur många som fick plats.** Av dessa var ett 40-tal barn, vilket gjorde dagarna till den familjehelg som var tänkt.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Deltagarna bjöds inte bara på vackert vårväder invid Hjälmarens strand, utan också på ett smörgåsbord av olika seminarier och aktiviteter. Bland annat erbjöds en kampanjutbildning, en värvarutbildning, ett seminarium om ledarskap och ett annat om substitutionsutredningen. Här fanns något för alla. Och den som inte ville sitta på seminarium kunde vistas utomhus och aktivera sig med barnen tillsammans med Junisledarna. Nere på fotbollsplanen samlades ett stort gäng vuxna och barn efter lunchen för olika boll-lekar. Brännbollen ville alla vara med på och snart var det full rulle ute på gräsmattan.

Uppsalabon Bengt Lindén är med på Socialt Forum för andra året i rad.

– Jag har varit medlem i fem år och tycker att det här är ett bra sätt att knyta nya kontakter. Det är en riktigt bra mix med folk, säger han och får medhåll av ensamstående mamman Camilla Åberg-Wickman som är här med sin son – som just nu befinner sig ute på bollplanen.

– Det här är ett bra sätt att få med ungdomarna samtidigt som man själv kan gå på seminarier och lära sig något nytt. Vi är

själva i startgroparna att starta en Junisförening i vårt bostadsområde, så det är jättebra att vara här och få kontakter och tips om hur man gör.

– Ja, mixen av folk är verkligen spännande, konstaterar Oskar Jalkevik, ordförande i Stockholms distrikt, och berättar att för honom är detta en ny värld.

– Tyvärr är det väl så att jag, som aldrig har druckit och som jobbar på distriktsni-

"Mixen av folk är verkligen spännande."

OSKAR JALKEVIK

Deltagarna fick prova på cirkuskonster.

Streetdance lockade många ungdomar.

Att göra sitt eget halsband var bara en av många prova-på aktiviteter.

Fina tvålar med tovad ull? Jo, det kunde man också tillverka!

"Detta är en perfekt familjehelg för alla."

LINA STAAB

vå, sällan rör mig bland medlemmar som har en missbruksbakgrund. Det är synd. Det är mycket "vi och dom" inom rörelsen. Men det här forumet är ju ett bra sätt att få världarna att mötas.

Just mixen av olika människor och möjligheten att knyta kontakter är själva grundtanken med Socialt Forum, som har arrangerats i fyra år nu.

– Det som är så unikt med Socialt Forum är att det är en familjehelg och en utbildningshelg, man kan kombinera nytta med nöje på ett smart sätt, säger Lina Staav, ansvarig för socialt- och förebyggande arbete.

Socialt Forum vänder sig inte till enbart personer ur kamratstödsverksamheten – som många tycks tro – utan till alla medlemmar som är intresserade

av att kombinera familjeaktiviteter med utbildning. Ordet "socialt" betyder inte social verksamhet, utan syftar på social gemenskap.

– Man måste inte ha egen erfarenhet av missbruk, detta är en perfekt familjehelg för alla, understryker Lina som upplever att det finns ett stort behov av den här typen av sammankomster.

I framtiden tror hon att det finns utrymme att fila och förbättra konceptet ytterligare.

Under eftermiddagen drar aktiviteter som tovning, screening, dans och cirkus igång – och lokalerna blir snabbt fulla med deltagare som tar tillfället i akt att lära sig nya färdigheter. ■

SOCIALT FORUM

Bengt Flack, 60, Katrineholm

Jag är här för första gången och kommer från kamratstödet i Katrineholm. Jag varit drogfri i fem månader nu med hjälp av tolvstegsprogrammet och hoppas att jag ska klara mig den här gången. Men det vet man ju aldrig, jag har missbrukat i 50 år och är galnast av de galna. Jag har älskat alla droger och borde ha dött för länge sedan, men Gud måste ha varit med mig för med tanke på alla knäppa saker jag har gjort så borde jag inte sitta här nu. Jag har gjort sammanlagt sju år av behandlingar, men ingenting har hjälpt.

Min motivation i dag är att min dotter äntligen har blivit drogfri och hon vill gärna få några år till med sin pappa. Jag har ett barnbarn också som jag älskar. Men vore det inte för henne skulle jag lika gärna kunna hoppa att

bli drogfri, för vad är poängen? Kan man verkligen bli "vanlig" efter så många års missbruk? Jag har en så stark identitet i drogerna, jag vet inte hur man gör som nykter. Men jag tar en dag i sänder. Jag bor i en stödlägenhet och har blivit skötsam med bankkonto och allt. Otroligt! Nu försöker jag fokusera på kamratstödet, som ger mig mycket gemenskap, och på musiken. Jag är gammal musiker, trummis, och har spelat i jazz- och rockband.

Musiken betyder mycket för mig, den ger mig ro och kraft. Musiken och så min älskade hund, som jag har med mig hit. Det är därför jag inte har kunnat gå på något seminarium. Men jag kommer gärna hit nästa år, utan hunden, och deltar mer. Jag trivs jättebra här och tycker det är roligt att träffa så många nya människor.

Luul Hussein, 33, Umeå

För nio år sedan flydde jag från Somalia till Sverige. Jag bor i Umeå tillsammans med mina två barn, en pojke på 8 år och en flicka på 4 år. Jag är fränksild och vill så småningom flytta till Göteborg där min syster och mamma bor. Men jag trivs bra i Umeå. Människor är öppna och nyfikna. Men även jag är öppen och vågar ta initiativ och säga vad jag tycker. När jag kom till Sverige bodde jag i södra Sverige och där kände jag mig isolerad och ensam, så det är bättre i Umeå. Sedan december är jag Junis-ledare, eftersom det är bra för barnen och för att man träffar människor från olika kulturer. Det är nyttigt både för oss invandrare och för svenskar!

På Junis arrangerar vi exempelvis sportlovsresor till simhallen och biobesök. Jag är glad över att jag kommit in i IOGT-NTO och Junis. Jag dricker inte

alkohol eftersom jag är muslim och tycker det är viktigt att barnen vistas i miljöer utan alkohol och att de lär sig att man kan träffas och ha roligt ändå. Dessutom känner vi oss både välkomna och hemma i Junis, vilken bakgrund man har spelar ingen roll. I Somalia arbetade jag som sjuksköterska, här är jag undersköterska. Jag trivs bra, men har fortfarande inte så lätt med språket. Det skapar ibland problem när jag möter äldre personer på jobbet. Jag måste bli bättre på svenska!

Just nu övar jag för att få körkort. Så snart jag har det hoppas jag kunna flytta. I framtiden drömmer jag om att utbilda mig till barnmorska. Här på Socialt Forum är det bra för både barn och vuxna. Det är lätt att ta kontakt och prata med nya människor. Och barnen tycker det är roligt.

Jeanette Åberg, 48, Uppsala

Jag är här för andra året i rad tillsammans med min 11-åriga son Linus och min syster Camilla som har en son som är exakt lika gammal. De föddes med bara några dagars mellanrum. Vi är bägge ensamstående mammor och har stort stöd av varandra. Jag började engagera mig i kamratstödet i Uppsala för några år sedan, eftersom Camilla var engagerad där. Vi har just dragit igång en Junisgrupp, eftersom det inte finns någon vettig barnverksamhet i vårt bostadsområde Grännby. Vi vill ha filmkvällar och andra aktiviteter för alla de barn som sällan kommer utanför området, som är ett område med många låginkomsttagare. Det är delvis därför vi är här. Vi vet inte hur man gör och hoppas på bra kontakter och handfasta råd.

Jag drömmer om att i framtiden kunna ordna ett sommarläger för barnen i Grännby, många går och drar på

gården hela sommaren och kommer aldrig någonstans. Men det ska nog gå, vi har ett bra samarbete med Våra Gårdar. Jag har varit drogfri femton år nu, men medlem i IOGT-NTO i sex år. Jag är ett vuxet barn till missbrukare och jag och min syster växte upp i en värld utan någon större vuxen närvaro. Mamma jobbade för jämnar, så vi var så kallade nyckelbarn som fick reda oss själva.

Jag började med droger i tonåren, men efter 30-årsåldern tänkte jag att om jag fortsätter så går det bara utför. Jag har ju de gener jag har och tänker mycket på det. Jag är medveten om att även min son bär på dem och när han är mogen kommer jag att förklara hur viktigt det är för oss att hålla oss borta från droger. Men vi rör oss mest i drogfria miljöer, som här. Linus har varit med mig vid många tillfällen, han har mycket lägervana.

John Meyer, 39, Västerås

Jag är här för första gången i mitt liv, blev hitlockad av kamratstödet i Västerås. Jag tycker att stämningen är bra, det är bra mat och boende. Men jag har kanske inte lärt känna så många nya människor. Man pratar ju med folk och så, jag är en social person, men det är svårt att få djupare kontakt. Jag har varit medlem i IOGT-NTO i två månader, så jag är väldigt ny. Jag har varit alkoholist och använt piller, nättdroger och cannabis i tio år, men är drogfri sedan sju månader.

Anledningen till att jag började var en skilsmässa. Jag festade hårt och sedan gick det över styr. Jag har bott på behandlingshem i omgångar, men har väl aldrig varit riktigt motiverad – förrän nu. Jag brydde mig inte tillräckligt och tog mediciner ändå. Men så kom jag till en punkt när jag blev

rädd. Jag spydde blod och fick psykosser utan att ha tagit droger. Då fattade jag allvaret. På Tengskronan, där jag bor nu, är det nolltolerans mot droger och jag känner att jag är på rätt väg. Inget daltande och tycka-synd-om, utan hårdare krav, vilket är bra för mig. Jag har stöd av både läkare och psykologer i processen, det är viktigt att man får prata om det som har varit.

Det känns otroligt skönt och befriande att inte vara beroende längre. Inte minst för mina anhängare, jag har en 14-årig dotter som jag nu kan lära känna. Jag är inte uppvuxen i någon missbruksmiljö, utan mitt missbruk handlade om att döva smärta och att jag hamnade i fel umgänge. Jag hoppas i framtiden på att börja jobba som målare, som jag är utbildad till. Och att jag slussas ut till en riktig lägenhet.

Paulina och Conny hade riktigt kul när föreningen Oliven tillbringade en dag på paintballbanan.

LÅTSASKRIG OCH KAMRATSTÖD

Kamratstödsföreningen **Oliven i sørmländska Katrineholm** sjuder av aktivitet. Den här onsdagen samlas sju av föreningens 86 medlemmar för ett par timmars paintball ute i skogen.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Solen skiner och stämningen är på topp. Men föreningens ordförande, Lotta Lund, är irriterad över att gänget från IOGT-NTOs behandlingshem Dagöholm inte kunde komma.

– De såg fram jättemycket emot det här. Men i sista stund bestämde ledningen att de inte ville stå för hela kostnaden, 300 kronor per deltagare. Och då hade ingen av dem råd att komma, säger hon rycker uppgivet på axlarna.

Och visst hade det på många vis varit en fördel om fler hade varit här. Lagen –

som ju krigar mot varandra – hade blivit större. Med endast tre respektive fyra personer i varje lag reduceras skaran snabbt. Den som träffas av en kula måste nämligen lämna spelrundan – och med så få deltagare går det fort. Det blir helt

enkelt inte så mycket till ”krigföring”.

Men Lotta, Pauline, Conny, Angelica, Nathalie, David och Anders är ändå taggade. Efter att ha bytt till oömma, gröna militärplagg går arrangören Håkan Idström igenom vapnens funktion och vad man ska tänka på.

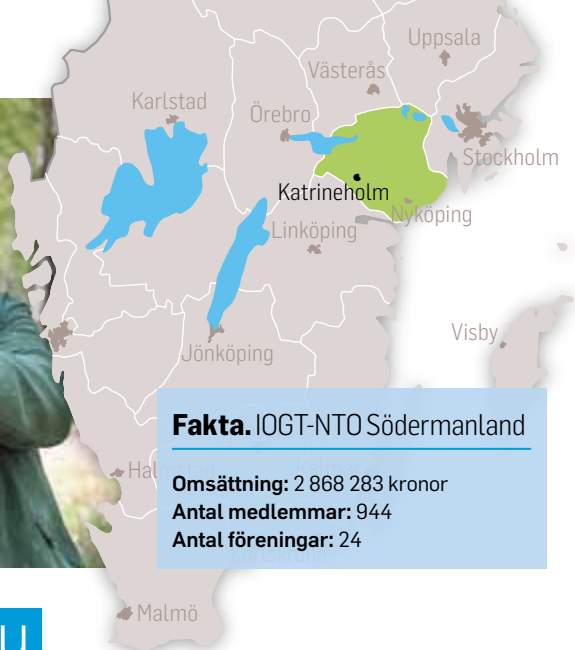
– Ha alltid hjälmen på. Få man en kula i ögat blir man blind, förmanar han och visar hur man siktar och skjuter. Magasinet fylls på med cirka 100 färgglada kulor – som kan spricka vid träff. Där av namnet paintball. Den som träffas ”dör” och lämnar banan. Det lag som har flest deltagare kvar vinner rundan – som varar i cirka tio minuter. Under dessa minuter gäller det att ta sig över på motståndarens sida och

”Ha alltid hjälmen på. Få man en kula i ögat blir man blind.”

HÅKAN IDSTRÖM

Laget AK47 var mest framgångsrika i det här "kriget".

Fakta. IOGT-NTO Södermanland

Omsättning: 2 868 283 kronor
Antal medlemmar: 944
Antal föreningar: 24

Färgfyllda kulor i gevärsloppet har gett namnet "paintball".

"Det här var ju sketakul!"

PAULINE

tipsar om hur de ska tänka för att ha bäst chans.

När startskottet går rusar laget ut från sitt gömställe och sprids snabbt bakom träd, buskar och plank. David skriker instruktioner åt Pauline som gör sitt bästa för att inte bli träffad av motståndarnas kulor, samtidigt som hon skjuter vilt. Det smattrar som ett häftigt sommarregn i luften. Det går bra till en början. Men så småningom faller en efter en offer för färgkulorna och efter knappa tio minuter är första rundan över.

Gänget pustar ut med en läsk och tor- kar vetten ur pannan.

– Det här var ju sketakul! utbrister Pauline och berättar att hon tycker det är superspännande att få använda vapen och att få gömma sig på strategiska ställen.

Man får använda både hjärna och kropp – samtidigt som det bara är på lek.

– Ja, det är ansträngande och intensivt, man blir helt svettig och adrenalinet pumpar, säger Conny.

Några av deltagarna gnider träffade kroppsdelar – lite ont kan det trots allt göra. Conny blev träffad på knogen och klagar över smärtan. En annan deltagare blev träffad i låret och någon i huvudet. En orange fläck på en rygg visar var en kula har hamnat.

Efter pausen är det dags för nästa runda. Efter den första leder Ak47 och det gör de även efter den andra. Efter några rundor vill Angelica hoppa av. Hon tycker att det var lite väl tufft, inte riktigt hennes grej.

Lotta är nöjd – även om hon fortfarande saknar deltagarna från Dagöholm.

– Vi är en väldigt aktiv förening, det är kul. Vi gör mycket tillsammans och det är glädjande att vi har fått in så många unga medlemmar, säger hon och greppar sitt vapen för ännu en runda paintball. ■

HALLÅ DÄR!

Maj-Lis Lööw

Distriktsordförande

Hur ser medlemstillväxten ut i distriktet?

Vi är bekymrade över den låga tillväxten av medlemmar och måste satsa betydligt mer på värvning. Vi märkte att när vi gjorde ett ryck och började värva så fick vi 60 nya medlemmar. Så det lönar sig helt klart. Här måste vi bli bättre.

Vilka utmaningar står ni inför?

Vi måste se till att synas mer. Under Folknykterhetens vecka har vi deltagit väldigt

aktivt genom att sätta upp partytält centralt i våra tre största städer. Vi har minglat och pratat med folk. Det tror jag är något vi måste jobba mer med. Utöver att bli mer synliga fortsätter vi också att jobba förebyggande och med värvning. En annan utmaning är att ha aktiva föreningar där det finns folk. Vi har tyvärr inte följt med in i bostadsområdena där folk bor, utan har blivit kvar där vi alltid har varit. Sedan måste föreningarna också med

Maj-Lis Lööw.

på tåget om vi ska bli fler, det räcker inte att distriktet värvar.

Vad är på gång?

Vi kommer att fortsätta att jobba med opinionsbildning gentemot kommunerna, där har vi gjort och gör ett bra jobb. Vi har bra kontakter och har medverkat med debattartiklar och annat. Vår medverkan vid olika sammarevenemang, som exempelvis lokala marknader, är också på gång. Det är ett strålande tillfälle att synas och marknadsföra sig. Och så ska vi medlemmar göra en bussresa till Värmland i sommar. 40-50 personer har anmält sig. Vi ska umgås och åka på sightseeing.

FÖRSTA SOBERHJÄLTEN UTSEDD

Under en **prisceremoni på Skansen** vid ordenshuset Brofästet på Folknykterhetens dag tilldelades Kristina Strömberg, 72, från Sollefteå priset som årets Soberhjälte. Prisutdelare var IOGT-NTO:s ordförande Anna Carlstedt.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Enligt juryn fick Kristina Strömberg priset för att hon "med engagemang och glädje personifierar IOGT-NTO-rörelsen". Kristina Strömberg har ingen aning om vem som nominerat henne.

– Jag blev överraskad och väldigt rörd. När Anna ringde och berättade att jag fått priset ställdes allt på ända. Vi var mitt uppe i planeringen av familjedagen vi har i Sollefteå i dag. Jag skulle stå för ansiktsmålningen, säger hon.

Kristina Strömberg är ordförande i 175 Sollefteå, men framförallt är det Junisverksamheten som tar Kristina Strömbergs tid.

– Vi startade 178 Orren 1980. Från början var det tio – tolv barn. Nu kommer mellan 25 och 27 barn varje vecka. Vi skulle behöva fler ledare, säger hon.

Kristina Strömberg är född i Mölnlycke. Hennes föräldrar var aktiva i 1505 Mimer, så det var självklart för henne att också

**"Jag blev över-
raskad och
väldigt rörd."**

KRISTINA STRÖMBERG

engagera sig i nykterhetsrörelsen. Efter flickskolan gick hon ett år på Wendelsbergs folkhögskola.

– Det är det bästa jag gjort. Jag lärde mig mer där på ett år än jag lärt mig på sju år i flickskola, säger hon.

Hon utbildade sig till socionom på Socialinstitutet i Göteborg. På Wendelsberg träffade hon sin blivande make, Olle, och de flyttade till Sollefteå där hon arbe-

tade som kurator och personalkonsulent på kommunen i 24 år innan hon gick i pension.

Paret har två söner, Per som har flyttat till Norge, och Bo, som bor i Stockholm. De är inte aktiva i nykterhetsrörelsen, men fram till mars i år har Bo varit revisor i Alkoholpolitiskt forum.

Det hon ser som mest bekymmersamt i nykterhetsarbetet är hur vi ska engagera dem som är i medelåldern, helst under femtio.

– Barnen får vi med oss, men deras föräldrar är svårare att nå, säger hon.

Det hon tycker är mest positivt nu är bemötandet från utomstående.

– När vi är ute och delar ut flygblad är folk mycket mer positiva nu än tidigare. Jag gillar också de här positiva kampanjerna. "Fest för alla" och "Stor och liten" är ämnen som man får väldigt bra diskussioner kring när man möter folk utanför rörelsen, säger hon.

Prispengarna, 25 000 kronor, visste hon inte att hon skulle få så hon har inte hunnit tänka ut vad hon ska göra med dem.

– Men jag tror nog att jag ska köpa mig en ordentlig stol att ha framför datorn. Jag sitter med i Junis hemsideskommitté, så det blir en del timmar framför datorn och jag har ingen bra stol där, säger denna aktiva hjälte. ■

Årets Soberhjälte, Kristina Strömberg, får pris av Anna Carlstedt.

Juryns motivering:

"Kristina Strömberg är Årets Soberhjälte 2012 för att hon med engagemang och glädje personifierar IOGT-NTO-rörelsen.

I föreningarna i Sollefteå bidrar Kristina till en stark ideologisk folkrörelseverksamhet. Som långvarig ledare **inom Junis har hon skolat många unga medlemmar genom åren och har på ett föredömligt sätt** kopplat samman deras föräldrar med

IOGT-NTO:s verksamhet. Kristina välkomnar alltid nya medlemmar till vår gemenskap och håller folkbildningens fana högt genom flertalet studiecirklar. Genom politikerträffar och föreläsningkvällar personifierar Kristina Strömberg samtliga våra kärnvärden: Nykterhet, Gemenskap och Påverkan. En inspiration för hela rörelsen och hela det organiserade Sverige."

Under tre intensiva sommarveckor förra året spelades "Mörksuggan" in.

Sju personer arbetade bakom kameran.

MÖRKSUGGAN

IOGT-NTO-FÖRENING GÖR FILM

Det 24 juli är det premiär för IOGT-NTO projektet Mörksuggan, **en film som handlar om det trolska och mytomspunna väsendet mörksuggan** – mycket välkänt i Dalarna.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

– **Mörksuggan är ett lokalt väsen** som alla i området kring Rättvik känner till. Förr trodde människor att det fanns på riktigt och man skrämde barn med mörksuggan. I dag har det blivit en turist-symbol, ännu inte lika stor som dalahästen förstås. Filmen handlar om en tjej som i sin barndom mött mörksuggan och som nu försöker hitta bevis för att det verkligen existerar, säger Cia Embretsen, ordförande i IOGT-NTO:s förening i Rättvik.

Upprinnelsen till filmen var att ett gäng IOGT-NTO:are som brinner för film och foto, ville göra något tillsammans. De satte sig ner och spånade och funderade ett tag på att göra en dokumentär om mörksuggan. Men valde så småningom att göra en fiktiv berättelse.

– Vi ville med det här projektet visa att

IOGT-NTO är en förening att räkna med och som kan förverkliga och möjliggöra spännande projekt. Vi ville visa upp oss, få lokal publicitet och människor att komma till våra lokaler. Vi ville helt enkelt marknadsföra IOGT-NTO, så att det blir mer välkänt i Rättvik. På sikt hoppas vi förstås bli fler medlemmar, säger Cia.

Sagt och gjort. Snart hade gänget från IOGT-NTO samlat ihop 70 medverkade

"IOGT-NTO är en förening att räkna med."

CIA EMBRETSEN

framför kameran, vuxna, ungdomar och barn. De och sju personer arbetade bakom kameran under tre intensiva sommarveckor förra året. Under inspelningarna kom lokalpressen och projektet fick fin publicitet – precis som avsett! En förhoppning är att inte bara IOGT-NTO ska marknadsföras, utan också mörksuggan som symbol för Dalarna.

Allt arbete skedde ideellt och av amatörer. Och med hjälp från bland andra IOGT-NTO, NBV, Film i Dalarna och Dalakraft gick det att göra den här kortfilmen som är dryga halvtimmen lång. Den 30 juni blir det en exklusiv förhandsvisning för dem som medverkat i och kring filmen. IOGT-NTO-loggan kommer att finnas med på sponsorräggen som skådespelarna blir fotade framför.

Den 24 juli visas filmen för allmänheten i samband med Mörksuggans dag, på Wasabion i Rättvik. Då får alla medlemmar i IOGT-NTO gå in för halva priset.

– Vi har kanske inte fått så många nya medlemmar genom det här projektet, men allt man gör ger ringar på vattnet. Vi tänker att det inte är vad man gör som är viktigast, utan att man gör något och att vi visar att vi är aktiva, att det händer saker, säger Cia. ■

HALLÅ DÄR!

Ella Sjödin,

projektledare för Förpackad

Vad är Förpackad?

Det är ett IOGT-NTO projekt som håller koll på och undersöker hur alkohol marknadsförs via reklam och hur den påverkar oss. Vi har dels gjort en undersökning med en fokusgrupp och dels en kartläggning genom att engagera människor att

skriva "dagbok" under utvalda dagar. De har då antecknat all alkoholreklam de ser på teve, nätet och i tidningar samt hur de upplever reklamen, vilka känslor den

väcker och hur alkoholen presenteras. Detta har resulterat i en mobil fotoutställning som premiärvisades under Förebygg Gävleborg.

Berätta om utställningen!

Den var tredimensionell och interaktiv, där besökarna kunde fylla i sina åsikter kring alkoholreklam på en Ipad. Vi har i samband med utställningen också lanserat vår hemsida, där man kan gå in och skriva vad man tycker och känner. Vi hade även en flaskinstallation med etiketter med olika budskap. Den här utställningen kommer att finnas i en tvådimensionell version på alla NBV-kontor framöver och man kan låna den om man vill. Vi kommer även att ha en föreläsningsturné.

När kommer resultaten från era undersökningar?

Inom kort förhoppningsvis. 218 personer skrev "dagbok", vilket är jättebra. Det vi kan se hittills är att de flesta såg i snitt 2-3 reklamslag om alkohol per dag. Och vinreklam verkar vara vanligast förekommande. Men tyvärr fick vi inte så många unga att ställa upp, så det är möjligt att nätreklamen är underrepresenterad i undersökningen. Hade vi haft fler unga medverkande, hade vi kanske fått ett annat utslag.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

FOTO: NIKLAS MAUPOIX

Kul "Tootsie" på svenska

Cockpit

Med bland andra
Jonas Karlsson och
Marie Robertsson
Av Mårten Klingberg

FILM Piloten Valle är i desperat behov av ett nytt jobb. Han har fått sparken från sitt gamla, frun har lämnat honom och tagit den gemensamma sonen med sig. När han får höra ett det nya flygbolaget Silver Airlines söker en kvinnlig pilot

får han en idé. Han lånar sin systers identitet, kläder och smink och blir i ett slag piloten Maria. Han får jobbet och till en början flyter allt på galant. Vad han dock inte räknat med är att pilotkollegan Cecilia blir kär i Valles kvinnliga alter ego, vilket ställer till med en del bekymmer. Och när Valle/Maria tvingas nödländas på en åker blir hon plötsligt rikskändis och hjältninna. Men vad var det egentligen som hände under

nödländningen? När sanningen kommer fram är Maria plötsligt inte vatten värd. "Cockpit" är något så sällsynt som en smart, tankvärd och riktigt rolig svensk komedi med bra berättartempo och många minnesvärda scener. Den belyser på ett intelligent sätt vår syn på manligt och kvinnligt - och sätter fingret träffsäkert på det faktum att kvinnor ofta bedöms hårdare än män.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

En förälders värsta mardröm

Madeleine
Kate McCann
Norstedts

BOK Ett av de mest uppmärksammade kidnappningsfallen under 2000-talet är tveklöst den försvunna brittiska flickan Madeleine McCann som 2007 kidnappades från ett hotellrum i Portugal. Hon är fortfarande spårlost försvunnen, men eftersom ingen kropp har hittats går det inte att utesluta att hon fortfarande är vid liv. Det här

är framförallt mammans historia om det som måste vara varje förälders värsta mardröm. Alla skeenden kring försvinnandet beskrivs ingående och det är svårt att värja sig mot den vända och den ångest som Madeleines föräldrar genomlider, månad efter månad, under ett sökande som tar sig allt mer bisarra uttryck.

FOTO: NORSTEDT'S

Föräldrarna blir anklagade för att vara inblandade, samtidigt som det visar sig att den portugisiska polisen inte skött sitt arbete. McCanns väljer att gå ut i media och blir under våren 2007 både hissade och dissade; anklagade för att ha varit vårdslösa, omhuldade för sitt mod och sin kamp. Men vad som egentligen hände är det fortfarande ingen som vet. Sökandet fortsätter. En intressant och i många stycken gripande bok.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

En berättelse om saknad

Böner som faller till marken
Sema Kaygusuz
Ersatz förlag

BOOK Den unga Leyhan lever med sin alkoholiserade far på en ö i Egeiska havet. Han var en gång byns frisör men spenderar nu all sin tid med att dricka och grisa ner i deras gemensamma hem. Hon lever för att sköta honom – och för att hata honom. Besatt av den framväxande övertygelsen om att omvärlden bara väntar på att hon en dag ska mörda honom och därigenom göra sig fri. Dagarna går, vinden viner över ön där alla, utom en strid ström turister, förstår att detta är livet. Kyla, blåst, regn.

Tillsammans väntar far och dotter in dagarna. Väntar på den innerligt saknade modern, som en morgon för länge sedan tog sin lilla väska och försvann. Minnet av modern är det stora tomrummet, den avgrund som hela berättelsen roterar

kring med en fart som ständigt accelererar.

Böner som faller till marken genomsyras av ett stort vemod. Det är en berättelse som, om man får tro några diskreta tidsmarkörer, utspelar sig i ungefärlig nutid men som egentligen känns lösryckt från både tid och rum.

Här finns inslag av både gåta och saga, särskilt i berättelsens andra del, som kanske är en historia som Leyhan berättar för sin far. Vi får följa tre gestalter på vandring, en kvinna klädd till man, hennes sorgsne son Högeröga och deras skraltiga gamla häst. Det är vackert och krypskt, metaforiskt och märkligt. Även om jag inte alltid är på det klara med vad författaren vill ha sagt, sjunker jag gärna in i denna stämningsfyllda historia, som stannar kvar i mig länge efter läsningen.

Författaren Sema Kaygusuz är född i Turkiet 1972. Hon har tidigare skrivit flera novellsamlingar. Detta är hennes debutroman och det första av hennes verk som översatts till svenska. En översättning som gjorts via franskan men som ändå känns både njutbar och tonsäker.

RAGNI SVENSSON

MISSA INTE!

1 **MUSIK** Susanne Fellbrinks nya skiva "Vilken känsla" med mjuka melodiska låtar på svenska. Skönt, soft örlogodis. Som alltid skriver Susanne sina egna texter som inte värjer för känslor som svek, sorg, saknad och kärlek - utan att det blir klyschigt. En platta att lyssna länge på i sommar.

FOTO: EMMELIE ÅSLIN

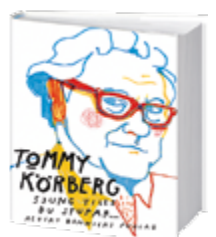
FOTO: TAKE THIS WALTZ.COM

2 **FILM** "Take this Waltz" med bland andra Michelle Williams, en charmerande romantisk komedi med förvecklingar, när Margot och Daniel möts. Margot är nämligen lyckligt gift och framgångsrik kokboksförfattare när hon faller handlost för mannen tvärs över gatan. Biopremiär den 13 juli.

3 **BOOK** "Sjung tills du stupar" (Albert Bonniers Förlag) om och av Tommy Körberg.

I den här bitska självbiografien berättar artisten om hur det faktum att han lämnades bort som barn har påverkat honom, om kärleken till musiken, men också om sitt kokainmissbruk, festandet och tiden bakom galler. Utkommer i oktober.

FOTO: ALBERT BONNIERS FÖRLAG

BOOK

En finsk Pippi Långstrump

Ingenbarnsland
Eija Heketevi Olsson
Norstedts

BOOK Finska Miira bor tillsammans med sina föräldrar i den fattiga betongförorten Gårdsten utanför Göteborg. Det är 80-tal och Miira har just börjat i mellanstadiet, i den finska klassen. Utanförskapet är ett faktum, hon får aldrig tillträde till det "svenska", men bestämmer sig ändå för att gå sin egen väg och göra något av sitt liv, de dåliga förutsättningarna till trots. Hon är kaxig, modig och smartare än lärarna begriper. Boken följer

Miira från mellanstadieåldern upp i tonåren. Det är en resa fylld av misär, alkohol och fattigdom - men också hopp, skratt, vänskap och möjligheter. För Miira vet vad hon vill. Hon stjälar "smartböcker" i bokhandeln, eftersom hon drömmer om att bli hjärnkirurg. Inte vill hon städa trappor som sin mamma! Med ett mustigt och levande språk berättar Heketevi Olsson om samhällets skuggsida under det blomstrande 80-talet. Inte om den värsta misären, för Miiras föräldrar är inga dåliga människor. De dricker kanske lite för mycket, men vill sin dotter väl. I grannskapet finns det barn

som har det mycket sämre än hon. Man sugr rakt in i den här hejdlösa, svarta och underhållande berättelsen om denna finska "Pippi Långstrump" som slåss och kämpar för en bättre framtid. En härlig läsupplevelse!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Lars Wannberg

NAMN:
LARS WANNBERG
ÅLDER: 48
FAMILJ: SÄRBO
BOR: I STOCKHOLM
YRKE: IT-TEKNIKER

Hur länge har du varit medlem?

Jag kom i kontakt med IOGT-NTO för ungefär 6-7 år sedan. Då hade jag varit drogfri i 17 år. Tiden innan hade jag verkat i andra nyktra föreningar, jag var bland annat DJ vid nyktra arrangemang och deltog i drogfria mässor. Men jag kände att jag ville löpa linan ut och träffa människor med samma värderingar och där nykterheten var självklar. Jag kom i kontakt med Sofia Modigh och insåg att IOGT-NTO har massor att ge, att jag också kunde vara med och påverka politiskt. Jag började jobba på NBV med grafisk formgivning som resulterade i diverse studiematerial. Sedan två år har jag fast anställning på IOGT-NTO:s kansli som it-support.

Berätta om livet före nykterheten!

Jag är uppvuxen med två alkoholiserade föräldrar. Jag lämnades vind för våg och började röka redan som 7-åring. När jag var 9 började jag sniffa och sedan kom alkoholen in i bilden. Jag var strulig i skolan, men ingen från soc försökte ta reda på orsaken bakom. Ingen frågade hur jag hade det hemma. När jag var 13 skickades jag till ett skolhem och efter några år fungerade det hyfsat där. Jag lyckades slutföra gymnasiet och började jobba som målare. Jag träffade en tjej och vi flyttade till Tullinge. Jag använde droger då också, men ville bli fri från dem. Jag la in mig för avgiftning, men fortsatte dricka. Jag fattade inte då vad beroendeproblem är, jag tyckte ju inte att jag hade problem med alkoholen. Jag höll mig i kragen i några år, sedan började jag supa allt mer. Jag förlorade jobbet, det tog slut med tjejen och sedan gick det bara utför.

När kom vändningen?

En dag stod jag vid ett vägskäl och tänkte; antingen ger jag upp eller så ger jag hundra procent. Jag var så trött på drogerna och det där småkriminella livet. Jag gick in i ett 12-stegsprogram och började engagera mig i nyktert föreningsliv. Men det har varit en tuff väg. Som beroende har man svårt med relationer, allt är falskspel och oärlighet, allt handlar om att slippa känna. Man vet inte hur man gör för att etablera sunda, ärliga relationer.

Hur ser ditt liv ut i dag?

Jag mår bra, jag har lärt mig att godkänna hela mig. Känner trygghet i att ha ett fast jobb och en tjej. Hon är i min ålder och vi trivs fantastiskt bra ihop, mycket på grund av att vi kan prata om allt. För mig som lider av beroendesjukdom är det jätteviktigt att prata och jobba med mig själv och det som har varit. Det är nödvändigt för att orka gå framåt. Jag är också lycklig över att äntligen vara skuldfri. Nu kan jag för första gången i livet skaffa telefon i eget namn. Och jag har precis köpt en motorcykel, så nu ska jag bara se till att få mitt MC-kort!

Beskriv dig själv!

Jag gillar humor och skoj och försöker "lyfta" mina medmänniskor genom en rolig kommentar eller vänligt ord. Man ska inte ta allt på så blodigt allvar! Jag är kokett, tänker på stilen, och jag har lätt att ta folk och uppfattas ofta som färgstark. Men jag har också mörka stråk med melankoli och svärmod i min personlighet.

TEXT OCH FOTO MARIA ZAITZOWSKY RUNDGREN

Känner du någon som borde bli månadens medlem?

TIPSA OSS på accent@iogt.se eller Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm

"Jag kände att jag ville träffa människor med samma värderingar."

Projektbildaren

– Ett år på folkhögskola du
aldrig kommer att ångra

Läs mer på
www.wendelsberg.se

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Anna Carlstedt flirtar med Strindberg och finner gemensamma värderingar.

Välgörenhet – nej tack

Sociala media – Facebook och annat – ger föreningsräven möjligheter. Och det bästa är att det visat sig att ju mer vi umgås på nätet, ju mer träffas vi i verkligheten också! IOGT-NTO försöker på många sätt att ta tillvara nya sätt att kommunicera. Själv gillar jag även privat nätets möjligheter att också göra sånt som faktiskt är omöjligt i verkligheten: Som att ha en liten romans med August Strindberg, till exempel. Han (eller vem det nu är som ligger bakom signaturen @_Strindberg på Twitter) och jag har mycket bra diskussioner, och flörtar minsann lite oskyldigt också. Frågan är vad som hade hänt om jag fått träffa vår nationalskald i verkligheten: Hade jag blivit lika charmerad då?

I alla händelser finns han överallt nu, under Strindbergsåret 2012. Något Nobelpris fick han aldrig, men han vann, så stridbar och omöjlig han var, folkets kärlek och beundran. Och det som fascinerar så, och som gör honom värd att läsa än idag, är ju att det han skrev håller ännu 100 år efter hans död: Strindberg är omdiskuterad, kritiserad, men alltså aktuell och läsvärd. Jag instämmer gärna med författaren Lena Einhorn:

”Nej, karln var inte klok, men som han kunde beskriva det! Och som han kunde beskriva allt annat inom sig och omkring sig. Jag minns hur jag någon gång under försommaren öppnade dörrarna till min balkong, satte på Schumanns pianokvartett, och började läsa En dåres försvarstal. Jag låg på bänken därute och upplevde hur jag bara flöt iväg till 1870-talets Stockholm, och livet, och människorna, och kärleken.”

Vi är många som kan känna igen oss i detta. Många som har vår egen Strindberg, en oemotståndlig ciceron som tagit med oss på fantastiska resor. Till 1870-talets Stockholm. Till förra sekelskiftets Paris där han skildrar *fin de siècle*-strömningarna, människorna och de mörka bakgårdarna med samma väderkorn. Och, framför allt, tagit med oss på resor in i oss själva. Själv ville jag bara läsa in mig en hel vecka för att läsa, när min sparringpartner släpade hem 8,7 kilo *Ockulta Dagboken* i nyutgåva till sin bokmal.

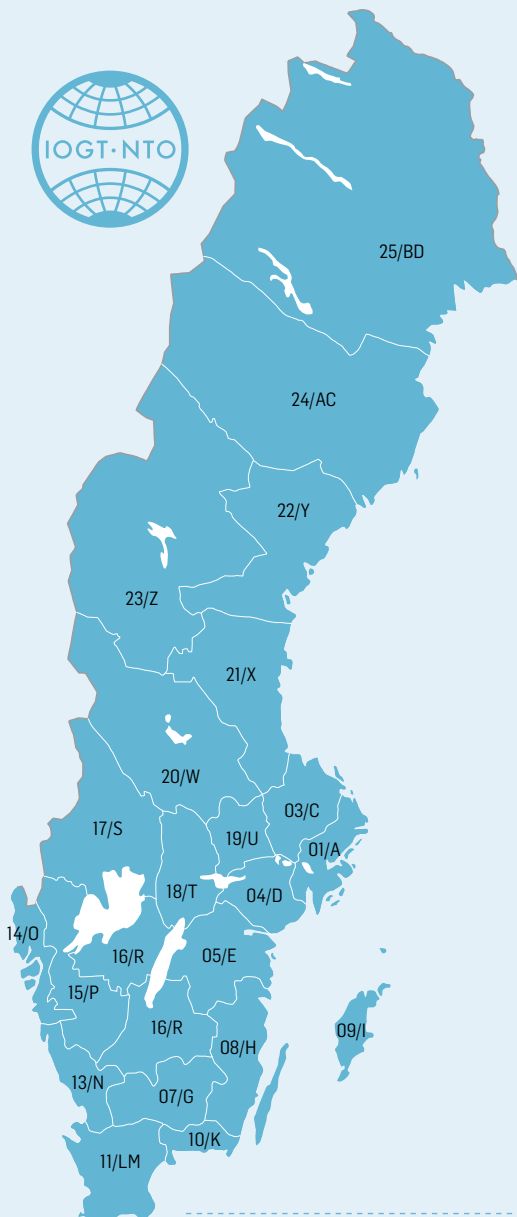
Strindberg var ju också politisk debattör, med kontroversiella åsikter som retade gallfeber på många. Nu när jag läser om hans verk slår det mig också hur ofta hans politiska iakttagelser är giltiga även nu, drygt hundra år efter att

de skrevs. Till exempel är hans syn på välgörenhet klockren. Jag fick frågan här-omdagen varför IOGT-NTO inte bedriver välgörenhet. För mig är svaret att det ordet hänger ihop med godtycklighet och att man betraktar utsatta människor som passiva offer. Jag kommer att tänka på de vidriga tanterna i Strindbergs *Röda Rummet*, de som bara vill gå med sina matkorgar till fattiga familjer om dessa håller en hög moral.

IOGT-NTO bedriver inte välgörenhet. Istället vill vi göra det möjligt för människor att förändra sin situation, och varför inte hela världen, tillsammans. Vår organisation är full av möjliggörare. Som Kristina Strömberg, som valdes till årets Soberhjälte på Folknykterhetens Dag. Hon bedriver inte välgörenhet. Men hon gör skillnad!

Jag kan varmt rekommendera Strindbergs *Röda Rummet* till hängmattan i sommar, och särskilt kapitlet *I Vita Bergen*, som jag refererar till ovan. Välgörenhet, nej tack. Folkrorelsearbete, ja tack.

Anna Carlstedt

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström,
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Ulf Zetterström,
013-10 40 40, 073-383 83 39

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén,
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Anders Karlman, 073-271 76 04

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Maria Brundin, ordförande,
070-247 98 37

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson,
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Christer Karlsson, Leif Ottosson,
0457-157 11, 0733-83 83 31

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård,
040-611 51 15, 070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren (föräldraledig),
vik Daniel Carlryd, 031-77 57 860

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson,
Ola Österlund, 033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Monica Ståhl, ordförande,
054-18 77 72, 073-040 16 09

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-13 85 65, 019 -611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Per-Erik Lundberg, ordförande,
070-395 96 10

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Krister Broberg, ordförande,
0243-851 05, 073-511 46 13

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Krister Lundgren, ordförande,
0650-14791, 0738-17 72 34

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Mats Löw (Medelpad), Ingela
Sjöberg (Härnösand)
0660-175 95, 076-135 85 86, 070-284 88 21

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Charlotte Henriksson
063-13 20 45

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén, 0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarigt för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namnteckning *

Förnamn *

Efternamn *

Gatuadress *

Postnummer *

Ort *

Personnr (10 siffror) *

Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter.

Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

ANMÄL ER TILL NYA PUMPEN KUNSKAPSFRÅGOR, KNEP & KNÅP OCH SINNEN & UPPDRAG

Den 15 november genomförs återigen vår frågetävling Pumpen, en tradition som startade på 1960-talet. Varje år samlas många medlemmar i IOGT-NTO-rörelsen för att tillsammans knäcka de frågor och uppgifter som finns i tävlingen.

I år är tävlingen lite omgjord: frågorna delas in i tre kategorier: Kunskapsfrågor, Knep och knåp, Sinnens och uppdrag. Utöver en totalvinnare i tävlingen kommer det även att utses vinnare i varje kategori. Det kommer även att finnas flera praktiska frågor att välja mellan för att samla poäng inför tävlingen. Andra nyheter är att det under tävlingskvällen kommer att dyka upp nya frågor till laget via SMS, och att vissa uppgifter ska dokumenteras med bild för att man ska få poäng. På vår hemsida iogt.se/pumpen finns mer information och möjlighet att anmäla sitt lag.

Nyktra Kvinnor Kan

Nyktra Kvinnor Kan är ett program för personligt ledarskap inom rörelsen. Det vänder sig till kvinnor som har ett ledande uppdrag – som förtroendevald eller anställd – på vilken nivå som helst inom IOGT-NTO-rörelsen. Läs mer och ansök dig på iogt.se/utbildningar.

Till alla föreningar!

Kanske finns det i er förening några som missat att betala medlemsavgiften i år. I slutet på maj fick de en påminnelse med nytt inbetalningskort. För att få fler att betala kan ni i föreningen göra en viktig insats – ring och prata med dem och påminn personligt. På samma gång kan ni fråga vad de är intresserade av. Vi vet att medlemmar som får personlig kontakt med sin förening i högre grad betalar sin avgift, stannar längre som medlem och deltar i föreningens aktiviteter.

Om ni inte själva har en registeransvarig som kommer in i medlemsregistret kan ni kontakta distriktsexpeditionen eller Medlemservice för att få veta vilka som just i er förening inte betalt. Lycka till!

Hänt i vår värld 2011

Med detta nummer av Accent finns även årsberättelsen för IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete inbladad.

Här kan du exempelvis läsa om arbetet mot alkoholreklam i Sri Lanka och förändrade attityder till alkohol i Kambodja. Det går även bra att ladda ner hela årsberättelsen från www.global.iogt.se.

5 sätt att engagera dig

- Bjud studenten i din närhet på alkoholfritt vid studentfesten
- Prenumerera på våra elektroniska nyhetsbrev
- Skriv en insändare för tv utan alkoholreklam
- Skänk 50 kr till vårt internationella arbete genom att skicka ett sms "Global" till 72 970
- Kolla in IOGT-NTO:s nya hemsida www.iogt.se

För Världens Barn 2012

Insamlingen för Världens Barn, där IOGT-NTO-rörelsen får stöd till sitt internationella arbete, pågår under hela året men har sin kulmen under riksinsamlingsdagarna den 6 och 13 oktober. Mer information om kampanjen och beställning av material kommer att finnas på www.global.iogt.se – men boka redan nu upp dagarna för en insats för Världens Barn!

TACK alla,

som bidrog till att göra vår värvarskampanj "IOGT-NTO Överallt" till succé! Det var 47 IOGT-NTO-föreningar som ordnade värvaraktiviteter under helgen 4–6 maj. Resultatet blev mer än 75 nya medlemmar!

Bland de föreningar som värvade har vi lottat ut tre priser och vinnarna blev IOGT-NTO-föreningarna Regnbågen i Råda, Oliven i Katrineholm och Fridsam och Standard i Vetlanda. Grattis och tack!

UTBILDNINGAR 2012

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har du andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattnig i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

7-9/9:

Värvarkickoff för distriktsteam

Du har väl inte glömt att boka in datumet för höstens värvar kickoff i Stockholm 7-9 september. Tillsammans planerar vi hur vi ska se till att värva massa nya härliga medlemmar till IOGT-NTO.

NÄR OCH VAR: 7-9 september, Saltsjö-Boo utanför Stockholm.

**MER INFORMATION
OCH ANMÄLAN VIA
DITT DISTRIKT.**

11/9:

Fördjupad kurs för registeranvändare

Nu har du som är IRMA-användare möjlighet att fördjupa dig i de olika funktioner som finns i vårt register. IRMA utvecklas ständigt och vi bygger på nya funktioner och finslipar de vi redan har.

NÄR OCH VAR: 11 september på Tölare Folkhögskola, Saltsjö-Boo
KOSTNAD: 300 kr inkl resa
ANMÄLAN: Via iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 20 augusti 2012.

28-30/9:

Kontaktmannaträff för kamratstödsledare

Två personer från varje kamratstödsgrupp/ort i IOGT-NTO-Sverige bjuds in för att träffas och diskutera vårt sociala arbete. Under två spännande dagar träffas vi för att höra vad som är på gång och lära oss mer.

NÄR OCH VAR: 28-30 september utanför Stockholm.
KOSTNAD: 500 kr inkl resa och mat
ANMÄLAN: Via iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 7 september 2012.

28/9:

Idébytardag socialt företagande

Ny möjlighet att delta på en idébytardag om socialt företagande. Förutom erfarenhetsutbyte kommer vi att lära oss mer om olika former att bedriva socialt företagande i samt titta på hur man kan göra sociala bokslut.

NÄR OCH VAR: 28 september Stockholm
KOSTNAD: 350 kr inkl resa och mat
ANMÄLAN: Via iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 7 september 2012.

KALENDARIVM

AUGUSTI

- 21-23 .. Distriktskonsulentsamling, rörelsegemensam
24 Accent nr 6 kommer ut
25-26 .. Fördjupad utbildning för distriktsordföranden, startträff, Mölnlycke

SEPTEMBER

- 3 Börja sök aktivitetsbidrag för Vit Jul. Sök senast den 4/11.
7-9 Värvarkickoff, Saltsjö-Boo
8-9 Nyktra kvinnor kan 2012-2013, träff 1, Stockholm
11 Fördjupad kurs registeransvariga, Saltsjö-Boo
11-13 ... Eldsjälsutbildning för lokala seniorer, träff 2, Mölnlycke
12-13 ... Kurs för administratörer, Stockholm
21 Accent nr 7 kommer ut
21 Arbetsledarkurs, Borås
22-23 .. Distriktsstyrelsesamling, Borås

- 26-27 .. Förenings-/kretskonsulentsamling, Saltsjö-Boo
28 Idébytardag socialt företagande, Stockholm
28-30 .. Kontaktmannaträff kamratstödsledare, Stockholm

OKTOBER

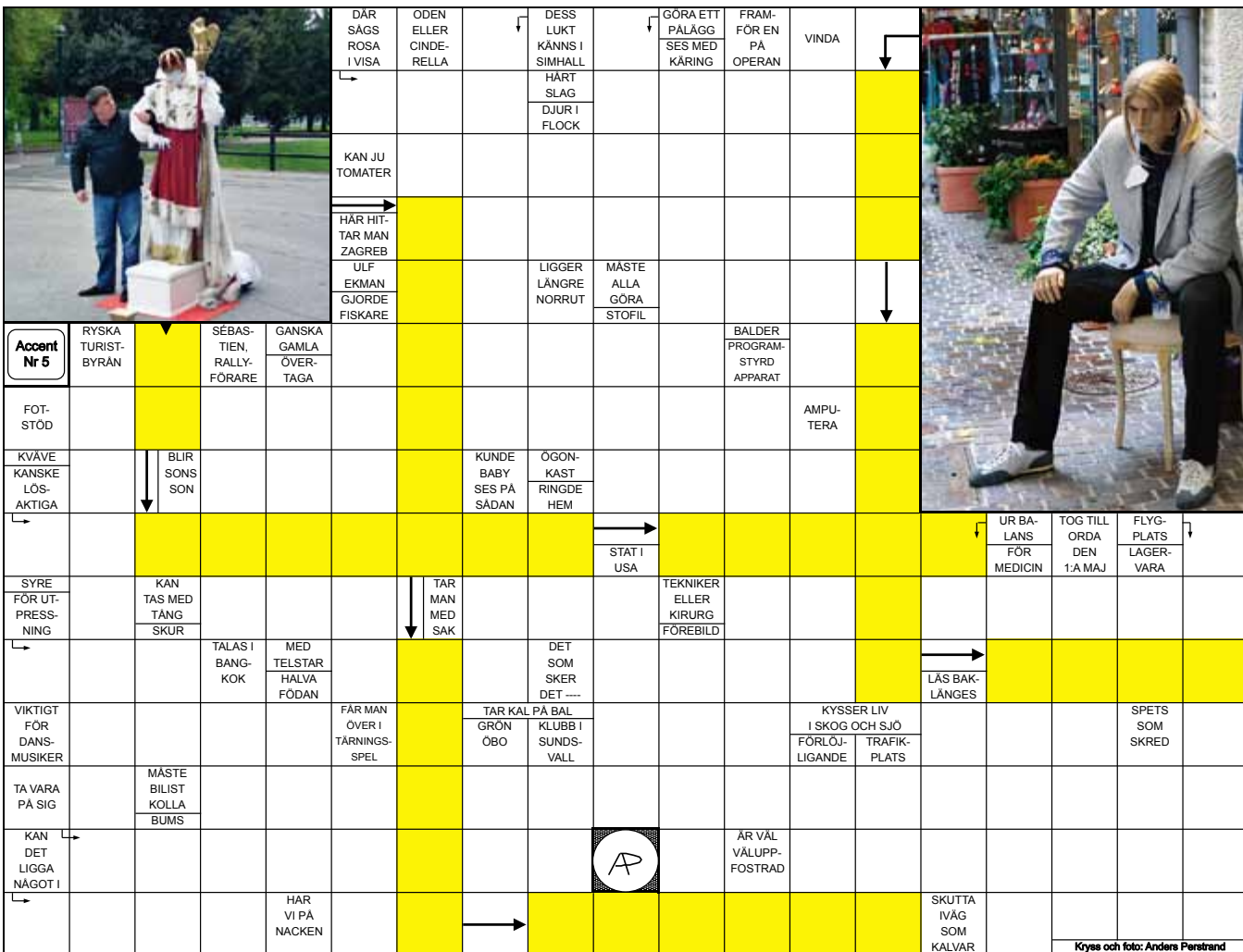
- 1-31 Våga fråga!
Distriktsvärvarkampanj
5-7 NBV:s förbunds dagar, Örebro
12-14 ... Utbildning i IOGT-NTO:s portal för ideella uppdrag, Saltsjö-Boo
15-27 .. Antilagningskampanj inför Halloween
19 Accent nr 8 kommer ut
21 Skapa ditt dream team – valberedningskurs, Stockholm
21 Skapa ditt dream team – valberedningskurs, Värnamo
22 Sista anmälan till Frågetävlingen Pumpen
24-25 .. Drogfokus, Norrköping

NOVEMBER

- 1 Ljusmanifestation till minne av narkotikans offer
9 Nätverksträff för distriktsordförande, Stockholm
9-11 Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo
15 Frågetävlingen Pumpen
16 Accent nr 9 kommer ut
16-17 ... Samling distriktsstudieledare, Stockholm
20-22 .. Eldsjälsutbildning för lokala seniorer, träff 3, Mölnlycke
25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor

DECEMBER

- 1 Internationella HIV/aids-dagen
1-13 Antilagningskampanj inför Lucia
1-6/1 ... Vit Jul-kampanj
4 Ska vi byta grejer med varann? Mölnlycke
5 Ska vi byta grejer med varann? Saltsjö-Boo
14 Accent nr 10 kommer ut

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 1 augusti 2012 Märk kuvertet Kryss 5/2012.

NAMN

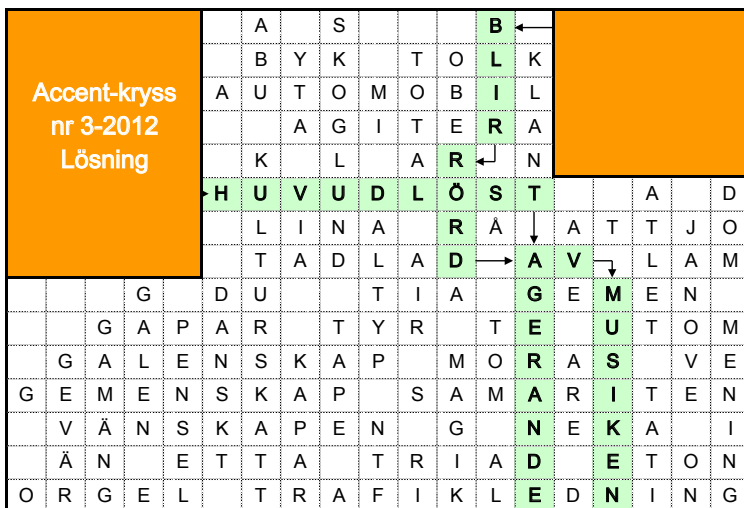
ADRESS

POSTADDRESS

VINNARE NR 3 2012

Första pris, sex Tjugan-lotter: **Ann och Olov Thunman**, Sandviken. Två Tjugan-lotter var vinner: **Hjördis och Gunnar Arnborg**, Gråbo, **Birgit Bergström**, Skellefteå, **Ingvar Asp**, Mellerd, **Margareta Fridén**, Säter, **Marianne Asph**, Hedemora, **Göran Forsberg**, Örebro, **Ulla Carlson**, Hovmantorp, **Maj-Britt Gustafsson**, Korpiolmolo, **Viola Lindell**, Björkbacken, Hällestad, och **Maj-Britt Andersson**, Karlskrona. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 3 2012

Gåvobrev

Istället för
en blomma

En gåva har skänkts till
IOGT-NTO-rörelsens
internationella arbete

PG 900463-1

BG 900-4631

IOGT-NTO-RÖRELSEN
International Institute

Vårt nya Gåvobrev,
ring 031-887540

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

Hej!

Tog tidningen slut för snabbt?
Lugn, vi publicerar nyheter på
webben varje dag.

www.accentmagasin.se